ÉRK. 1909 JULIUS HÓ 17

REDACȚIUNEA, Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner. Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger. Ekstein Bernat. Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și invoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate.
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov;
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

(Număr de Duminecă 27.)

Telefon: Nr. 226.

Nr. 142.—Anul LXXII. Brașov, Vineri 3 (16) Iulie 1909.

Sindicatul ziariștilor din București pentru »Gazeta Transilvaniei«.

Ziarele bucureștene publică următorul apel al »*Sindicatului ziariștilor din București*«:

»Membrii „Sindicatului ziariștilor din București“, întruniți în adunare generală, Duminecă în 21 Iulie c., ascultând raportul făcut asupra *înmormântărei vrednicului director al »Gazetei Transilvaniei“. Dr. Aurel Mureșianu*, nu se pot abține de a-și arăta impresia penibilă ce le-a făcut actul poliției din Brașov, care a interzis punerea pe carul mortuar a coroanei „Sindicatului ziariștilor din București“ cu panglicile tricolore ce purta.

„Panglica tricoloră este panglica adoptată pentru toate coroanele „Sindicatului ziariștilor din București“ și credem că nu este permis nici unui stat amic al statului român, să interzică această panglică acolo unde este reprezentat „Sindicatul ziariștilor din București“, societate recunoscută de statul român.

„Și în primul loc ar fi datoria însăși a pressei ungare să protesteze în potriva actului poliției din Brașov, act ce dezonorează un stat, care revendică pentru el onoarea de a fi un stat civilizat.

„Credem pe de altă parte că a sosit timpul ca, cel puțin față de noi Românii din regat, să se poarte Ungurii la ei, așa cum ne purtăm noi cu Ungurii, cari vin în România și arborează nesupărați de nimeni tricolorul maghiar.

„Membrii „Sindicatului ziariștilor“ s'au interesat apoi de aproape de situația morală și materială a „Gazetei Transilvaniei“, cum și de pozițiunea familiei lui Aurel Mureșianu, care și-a sacrificat și averea și viața pentru cauza sfântă a poporului român.

„Sindicatul ziariștilor“ a crezut că este de datoria sa să vie cu 1000 lei în ajutorul familiei ziaristului român, care a trebuit să poarte așa grele cheltueli pentru trista înmormântare.

„Se înțelege însă, că nu acest ajutor poate să asigure nevoile familiei și mai puțin să fie răsplata, ce atât de mult merită familia Mureșenilor, acești adevărați eroi și martiri ai Românilor.

„Ajutorul, pe care l'a dat „Sindicatul Ziariștilor“ este numai o manifestare a înaltelor sentimente de adâncă recunoștință și de admirațiune pe care ziariștii români le păstrează Mureșenilor

„Ar fi de dorit ca el să fie în acelaș timp și un îndemn pentru toți Românii de a sări în ajutorul bătrânei gazete, ca în veci să nu piară acest monument al iubirei de țară, această icoană vie a puterei de sacrificiu pentru limba și credința strămoșească; dovadă a minunilor ce poate să facă devotamentul patriotismului luminat.

„Gazeta Transilvaniei“ este decana pressei române. Ea numără azi 72 de ani; cea mai veche și cea mai valoroasă publicație pentru apărarea sfintelor drepturi ale neamului românesc.

Bătrână și purtând urme adânci și dese de lanțuri, ea stă încă dreaptă și hotărâtă în fața dușmanului.

Dar „Gazeta Transilvaniei“ a pierdut și pe Aurel Mureșianu, cum a pierdut pe Barit, pe Andrei și pe Iacob Mureșianu.

Mureșenii nu mai sunt s'o apere.

Fiul lui Aurel Mureșianu este încă prea tînăr ca să poată lua comanda acestei fortărețe înaintate, vecinic în luptă, totdeauna amenințată, neîncetat isbită de dușman.

Fiecare zi de luptă — și toate zilele sunt zile de luptă — se încheie pentru „Gazeta Transilvaniei“ și cu pagube materiale și cu luptători scoși din luptă.

Temnițele maghiare înghit fără încetare redactorii „Gazetei Transilvaniei“.

Aurel Mureșianu a murit plătind amenzi pentru procese sfârșite și răspunzând la chemarea judecătorului pentru alte procese deschise.

Iar Braniște, primul redactor, care conduce azi ziarul, trebue să plece pentru nouă luni în închisoarea de la Seghedin.

Vremurile sunt grele, mai grele decât își poate închipui ori cine — totdeauna sunt vremurile grele pentru gazetele de dincolo — ele cer jertfe din partea tuturor.

Onoarea și viața unui neam întreg sunt legate de onoarea și de viața „Gazetei Transilvaniei“.

Să sărim cu toții, să ne apărăm bătrâna straje; glorioasa straje a apărărei naționale.

„Deșteaptă-te Române!“ este strigătul de înviorare, cântul reînvierei cu care Andreiu Mureșianu a trezit din letargie un neam întreg. Cu „Deșteaptă-te Române!“ să sară neamul întreg în ajutorul „Gazeta Transilvaniei“, Gazeta Mureșenilor!

Acesta este apelul pe care „Sindicatul ziariștilor din București“ îl face la toți Românii.

Abonați-vă la „Gazeta Transilvaniei“!

Comitetul Sindicatului ziariștilor din București.

Prietinii împărătești.

Cine își închipuiește, că împărații și regii sunt altfel de oameni, decât suntem noi ceștialalți cu toții, după cum și vreau să-i prezinte unele gazete unguresti, cari nu fac altceva decât batjocuresc, aceia nu-i vor înțelege niciodată. Nu le vor înțelege, ori le vor înțelege greșit, atât faptele cât și vorbele. Ei nu! Domnitorii, împărați ori regi, au și ei ca și noi inimă omenească, simțesc și ei ca și noi milă ori mândrie și își au și ei ceasurile lor, când pieptul li se umple de ură. De ce nu ar dori fiecare din ei să aibă un prietin, un prietin statornic, credincios, când poate ce este mai de preț pe lumea aceasta e tocmai prietinia între doi oameni?

Și adeseori între principi e ca și în lumea noastră: sunt părinții prietini, ei caută să țină pretinia și între fii. Bătrânul nostru împărat și rege Francisc Iosif I este prietin cu bătrânul rege al României Carol I. *Ei* sunt aceia, cari doresc, ca și moștenitorii tronurilor, urmașii lor în domnie, să încheie o prietinie trainică ca să rămână până la adânci bătrânețe prietini. Și le-a succes. Moștenitorul nostru de coroană, arhiducele Francisc Ferdinand, în discursul său rostit la banchetul dat în onoarea sa în castelul din Sinaia, a numit pe moștenitorul tronului Român, pe prințul Ferdinand, cel mai iubit prietin al său. Și noi n-avem nici un motiv să credem că aceste vorbe au fost numai o formulă de curtoazie, o măgulire adusă fără sinceritate aceluia, care mai curând ori mai târziu va trebui să vegheze, cum să fie pacea asigurată între cele două tronuri, între Habsburgii din Viena și Hohenzollernii din Sinaia.

Vedeți: Sinaia și nu București. De ce nu a făcut monștenitorul de coroană al nostru vizita sa la București, capitala țării? Pentru ca să nu o facă *Țării românești*? Nu credem. Căci moștenitorul de tron al Germaniei a fost primit în capitala țării și totuși el făcu vizita numai regelui Carol. Noi interpretăm altfel: Bucureștii sunt situați în inima Țării Românești și atât de departe de Arad și Oradea-Mare. Sinaia zace însă, dacă nu în mijlocul unei țări, în mijlocul țărilor locuite de poporul român, la o egală depărtare dela Marea Neagră, dela colțul Bucovinei, dela Tisa Bănatului și dela țara de sus a Ardealului. Sinaia este atât de aproape de granița acelei părți a Ungariei, care e locuită de Români. Și de aceea nouă ne saltă inima de bucurie, când ne gândim că moștenitorul de coroană al nostru poate a venit nu numai la un rege, ci a venit la întregul popor românesc, la cel d'n România și la cel din statul nostru. Aceasta s'a putut observa și în decursul șederii sale în Sinaia. La sosirea în Sinaia vre-o 500—600 de Români din Ardeal și Ungaria, cari trăesc acum în Țară, l-au așteptat într'o grupă deosebită de a Românilor din România. Ei au voit să-i arate, că și viitorii lui supuși țin să-l salute prin reprezentanți și să-l încredințeze de dragostea lor, atunci, când El merge la frați de-ai lor. Și poate mai voiau acești Români ardeleni să vază pe acela, care mai ieri alaltăeri a fost încă și pentru ei viitorul stăpânitor al Austro-Ungariei. Și apoi făcând o escursie la Sinaia, arhiducele Francisc Ferdinand nu a rămas în granițele României, ci ajungând în Predeal nu s'a putut răbda să nu treacă dincoace la noi, în Ardealul Românilor viitori supuși ai Lui. Așa e, că Alteța Sa Imperială și Regală, Arhiducele Francisc Ferdinand a fost primit în Sinaia *de întreg poporul român* și el s'a bucurat că a fost primit așa? Așa e că El nu a vizitat numai castelul din Sinaia, ci a vizitat țări locuite de Români?

Și noi nu stăm nici un moment la îndoială să credem, că după agitația însemnată care se pornise în România câtva timp în urmă contra politicei austriace, care agitație provocase discuții lungi despre binele și răul ce ne-a venit nouă Românilor dela casa domnitoare de Habsburg, vizita Moștenitorului de coroană al nostru a fost privită de cercurile conducătoare din Austria *ca un foarte potrivit mijloc de a mulcomi spiritele printr'o dovadă de simpatie* și de a readuce în cursul lor obicinuit relațiile pretinești între cele două state, Austria și România. Astfel încât Moștenitorul nostru a putut fi primit în România atât de Casa domnitoare cât și de popor, cum a fost primit în Germania: cu bucurie pentru prietinia ce o arătă Domnitorului român și cu o mai *mare bucurie pentru nădejdile, ce le leagă de El* poporul român. Și cu atât mai frumoasă este dovada de iubire față de poporul român, cu cât astăzi se știe că în vinele Moștenitorului de coroană al nostru curge și sânge românesc. Unul din strămoșii lui după mamă a fost vlăstar al unei familii de principe român al Moldovei. Să te mai miri atunci că Alteța Sa are o deosebită simpatie pentru noi Românii? Și să nu aștepți ca în viitoarea Lui domnie să-și întoarcă dreapta Sa, care va face dreptate, în deosebi spre noi, Românii, atât de nedreptățiți??

Căci acum El ne cunoaște cu toate însușirile noastre naționale. Că poporul român este mai demn decât oricare alt popor de iubirea și purtarea de grije a domnitorilor săi, i-a dovedit-o Alteței Sale familia domnitoare din România: Principesa Maria, viitoarea Regină a României, cu toți copiii Ei, principii și principesele cari apărură la serbarea dată în onoarea Moștenitorului nostru în costume naționale românești. Noi ne aducem aminte de bătrâni, cari povesteau cu lacrămi în ochi de principele Carol, ca de viitorul rege român, fiindcă El se pătrunde mai mult și mai adânc de necesitatea de a fi în primul rând Român și apoi principe. Și conștiința de principe român a dovedit-o și de data aceasta îmbrăcându-se în hainele celui mai simplu dar și celui mai adevărat Român, în haine de cioban cu cuțitul la brâu și ciomagul în mână. El știe că va fi odată regele și al ciobanilor români și știe foarte bine că pe vremuri jumătate din poporul român trăia în munți ca ciobani. La ce se va fi gândit Moștenitorul nostru când trecând prin Ardeal a văzut ciobani români îmbrăcați în acelaș port, în care l-a întâmpinat la Sinaia prințul român Carol? Foișorul, de unde Moștenitorul nostru și soția sa împreună cu familia regală română priveau dansurile românești, era zidit în stil românesc, împodobit cu strachine și ștergare românești și acoperit cu covoare românești. O bandă de lăutari români cânta, iar jocurile noastre, cari sunt numai ale noastre, Hora, Banul Mărăcine, Breaza, Sârba, Brâul, Chindia se desfășurară rând pe rând în frumoasele și neașteptatele lor fețe înaintea Alteței Sale Arhiducelui Francisc Ferdinand aducându-I aminte de Românii din Ardeal și Bucovina cari fie acasă, fie în casarmă, ori pe câmpul de luptă în ceasurile de odihnă joacă tot aceleași jocuri. Iar când a văzut pe principele Carol și pe principesa Elisabeta prinzându-se la Chindie în joc, se va fi gândit că Românii din Ardeal și Bucovina nu se pot bucura, ca cei din România, văzându-și și ei odraslele domnitorului lor, cinstindu-le astfel jocurile, muzica și cântecele lor românești? Ne pare că trăim în zilele marelui Voevod Ștefan cel Mare, cel care glumea cu curtenii săi și era adevărat tovarăș de arme al oștenilor săi, când cetim că Majestatea Sa Regele Carol a chemat o grupă de soldați-țărani și i-a pus să joace înaintea Moștenitorului nostru la cântatul din fluer al unuia dintre ei. Când Alteța Sa Arhiducele Francisc Ferdinand va inspecta vre-un regiment românesc de al său își va aduce aminte de pilda dată de Majestatea Sa Regele Carol și va dori și El să vadă pe soldații săi români jucând aceleași jocuri? Va face aceasta odată, pentruca acei soldați-țărani români să ducă cu ei o vecinică amintire, că Domnul lor, Impărat și Rege, s'a bucurat văzându-i jucând jocuri românești? Vor veni și timpuri mai bune și Iți vom vedea copiii prinzându-se cu noi în horă, cum s'a prins în fața Alteței Tale principesa Elisabeta? Noi nădăjduim.

Iată de ce vizita Moștenitorului nostru la Sinaia poate servi ori cărui principe și domnitor de pildă. Ea este o lecție dată de un bătrân și cuminte stăpânitor celor doi viitori stăpânitori ai țărilor învecinate Austro-Ungaria și România.

După o primire și o petrecere atât de frumoasă, ne doare că gazetele unguresti vorbesc despre vizita Moștenitorului în cuvinte nesocotite. Una zice, că ea a fost o reprezentație de teatru, că cuvântările ce s'au rostit au fost ca niște cuvântări, pe cari obicinuesc să le țină copii dorind părinților lor an nou fericit, și că ele n'au mai multă importanță, decât acele cuvântări învățate de rost de copi-

-aşi. Alta zice că Alteţa Sa nu s'a dus în Sinaia ca reprezentant al Majestăţii Sale Împăratului nostru, ci ca reprezentant al partidului lui Lueger şi că Alteţa Sa a reprezentat numai Austria. Din toate acestea se vede, că Ungurii urăsc pe moştenitor, din ce motive ei vor fi ştiind, dar noi îl vom iubi cu atât mai mult, tocmai fiindcă ei îl urăsc. Căci ura şi batjocurile lor la adresa Majestăţii Sale împăratului şi la adresa Moştenitorului de tron sunt pentru noi dovadă, că atât Majestatea Sa cât şi Alteţa Sa ne iubesc şi că vreau să ne facă dreptate.

Dar noi de aceea nu trebue să ne lăsăm în mila Domnitorilor noştri. Căci şi ei numai atunci ne vor lua în samă, când le vom dovedi, că noi vom putea trăi în ţările noastre fără ajutorul nimănui. Noi trebue să fim întâi tari, ca să putem aspira la sprijinul altora. Şi că începem să fim tari şi temuţi o dovedesc alte popoare: Sârbii, Ruşii, Germanii, Bulgarii, Turcii chiar, cari cu toţii caută să ni se facă prietini. Numai un singur popor ne duşmăneşte; care ar avea mai multă lipsă de ajutorul nostru.

Să 'nvăţăm deci din vizita Alteţei Sale Archiducelui Francisc Ferdinand la Majestatea Sa Regele Carol I, că prietiniile se întemeiază pe puteri egale. Să căutăm să fim şi noi tari prin noi înşine. Iar aceasta o vom ajunge ţinând cu sfinţenie la tot ce e al nostru, al Românilor de pretutindeni: limbă, jocuri, muzică, cântece, port şi lege.

Noul guvern. In şedinţa de Sâmbătă a dietei s'a prezentat noul guvern ungar, care, precum ştim, este tot cel vechiu numai cu deosebirea, că a fost din nou numit în funcţie prin decret regal, ca să conducă până la toamnă afacerile ţării. După prezentarea noului guvern au luat cuvântul rând pe rând reprezentanţii partidelor dietale, ca să-şi spună părerile asupra noului guvern. In numele partidului naţionalităţilor a luat cuvântul d-l dep. Dr. T. *Mihali*, care a spus verde şi pe faţă, că naţionalităţile n'au încredere în nou numitul guvern, deoarece acest guvern în cei trei ani trecuţi n'a adus nici un bine ţării şi nu şi-a împlinit obligămintele, pe cari le-a luat asupra sa în pactul încheiat cu coroana. In acelaş înţeles a vorbit dep. sârb naţionalist *Polit* şi reprezentantul Croaţilor *Supilo*, spunând că nu s'a făcut nici o schimbare în spre bine a situaţiei.

Desbaterea în jurul prezentărei noului guvern s'a continuat şi în şedinţa de Luni a dietei, când s'a primit propunerea, ca resolvarea crizei să se amâne până la toamnă. La propunerea preşedintelui Iusth dieta a mai hotărât să nu ţină şedinţe până la toamnă, când se va întruni din nou dieta. In timpul vacanţelor de vară membrii guvernului vor căuta căile şi mijloacele, ca să scoată ţara din halul, în care a ajuns.

Arhiducele Francisc Ferdinand în România.

Moştenitorul tronului austro-ungar Alteţa Sa Imperială şi Regală Arhiducele Francisc Ferdinand şi soţia sa A. S. principesa de Hohenberg au fost timp de trei zile oaspeţii curţii regale şi princiare române la Sinaia. Vineri au părăsit cu mare suită capitala Austriei, iar Sâmbătă seara au ajuns pe pământul României, unde au fost primiţi cu o deosebită căldură şi însufleţire de Regele şi Regina României, de principele Ferdinand şi principesa Maria şi de mai multe mii de Români, sosiţi la Sinaia întru întâmpinarea oaspeţilor înalţi.

Nouă, Românilor din Ardeal şi Ungaria, durere, nu ne-a fost dat să vedem şi să salutăm pe viitorul nostru împărat şi rege în drumul său prin Ungaria şi Ardeal, deoarece prin măsurile luate de organele poliţiei şi de posturile gendarmăreşti, am fost împiedecaţi să eşim în calea înalţilor noştri oaspeţi pe la gările, unde avea să se oprească trenul princiar... Deşi am fost opriţi să-i strigăm în patria noastră din toată inima A. Sale Regale şi soţiei sale un însutit »Trăiască«, avem mângâierea, că Românii ardeleni stabiliţi în România împreună cu fraţii noştri din regatul vecin i-au făcut, neîmpedecaţi de nimeni, o primire cum nu s'a mai pomenit de mult.

Zilele de Duminecă, Luni şi Marţi, cât au petrecut înalţii oaspeţi în mijlocul familiei regale şi princiare şi în mijlocul fraţilor noştri din România la Sinaia şi în valea romantică a Prahovei, vor rămânea neşterse în memoria acelora, cari au avut fericirea să ia parte la acele serbări şi vor rămânea neşterse şi în inima archiducelui şi a soţiei sale.

Luni a fost primiţi în audienţă de arhiducele Francisc Ferdinand o deputaţiune a fraţilor noştri stabiliţi în România, cari i-au predat un memoriu. Alteţa Sa a primit pe delegaţii ardeleni cu mare drag şi a luat la cunoştinţă omagiile şi dorinţele lor. In aceeaşi zi după amiazi s'a ţinut pe platoul Sinaiei o mare petrecere poporală, despre care raportăm pe scurt următoarele:

La orele 4 şi jumătate exact, au sosit pe platou M. S. Regina, împreună cu A. S. I. şi R. arhiducesa Sophia într'o trăsurică a palatului trasă de 4 cai poni, iar în a doua trăsurică A. S. R. Principesa Maria cu prinţul Nicolae în costum ţărănesc. Veneau în urmă pe jos, M. S. Regele, a cărui înfăţişare sănătoasă şi sprintenă a făcut o bună impresie, însoţit de A. S. I. Arhiducele Ferdinand al României.

Imediat apoi veneau AA. LL. Principele Carol îmbrăcat în costum de cioban, cu o căciulă imensă în cap şi cu şuba azvârlită pe umeri, costum care-i dădea o înfăţişare încântătoare, şi principesele Elisabeta şi Maria, în costum naţional.

La apariţia înalţilor oaspeţi, corul societăţii »Hora« a intonat imnul austriac Gott Erhalte, în cuvinte nemţeşti după aceea corul societăţei Azuga a cântat Trăiască Regele.

In urmă s'au început dansurile naţioale, jucate de diferite societăţi, de soldaţi din batalionul de vânători şi de public.

La sfârşit s'a încins o horă colosală, în care au jucat şi AA. LL. Prinţul Carol şi Principesa Elisabeta.

Dansurile au durat până la oarele 5 seara şi s'a remarcat că ele au plăcut mult înalţilor oaspeţi.

A.A. LL. Arhiducele Ferdinand cu soţia sa şi cu M. S. Regina au binevoit a primi să se fotografieze într'un grup comun.

La orele 6, după ce s'a oferit dulceţuri înalţilor oaspeţi şi suitelor Lor şi după ce societatea »Hora« a mai executat câteva cântece, serbările au luat sfârşit.

Marţi arhiducele a luat parte la exerciţiile batalionului de vânători din Sinaia, rămânând încântat de priceperea, vrednicia şi disciplina soldaţilor şi ofiţerilor români. Seara la oarele 5 arhiducele şi soţia sa au părăsit Sinaia, fiind conduşi la gară de Suveranii şi principii români, în cunjuraţi de o mulţime mare de public. Despărţirea a fost foarte călduroasă, făcându-se înalţilor oaspeţi din nou manifestaţiuni însufleţite de dragoste.

Pe cât de mare a fost bucuria Românilor, pe atât de mare a fost şi este supărarea foilor maghiare, cari varsă foc şi pară din cauza acestei vizite, care a produs atâta însufleţire între Români.

Doliul presei româneşti.

Revista »**Răvaşul**« din Cluj publică în numărul recent următorul articol: Unul după altul cad cei mai vajnici stejari din codrul nostru naţional. Pe cei mai distinşi bărbaţi, pe cei mai tipici reprezentanţi ai marilor idei, ce animează viaţa noastră istorică, pe conducătorii cei mai închegaţi sufleteşte, moartea năprasnic îi alege şi îi culege unul după altul. După Coriolan Brediceanu, tipicul bănăţean însufleţit, după Alexandru Mocsonyi, reprezentantul de elită al înaltelor gândiri româneşti, după Ştefan Havaşi, întruchiparea creştinului binesimţitor şi harnic, dispăru acum, aşa de repede, şi Dr. Aurel Mureşianu, directorul »Gazetei Transilvaniei«, reprezentantul ideal al luptătorului cu condeiul pentru idealul tradiţional şi istoric al vieţii noastre publice.

Unul a murit în mijlocul hartului sbuciumător, ca rănit în inimă, altul s'a stins lin ca o faclă luminătoare, altul resignat nădejdii în Dumnezeu, ca un ctitor care şi-a văzut intemeierea operei sale. Mureşianu, sentinela trează a vieţii publice şi publiciste, care 32 ani a veghiat în turnul de pază cel mai înalt, moare în mijlocul prigonirilor şi suferinţelor, cu arma sa nobilă a mână, ca un martir al chemării sale istorice, împrejmuit de aureola iubileului şi martiriului său de opotrivă.

Viaţa lui e concrescută cu epoca contimporană a istoriei noastre politice şi culturale. De ea nu ne putem preocupa acum. Moartea lui însă, atât de tragică, şi atât de mişcătoare, ne umple sufletul pe multă vreme înainte.

Vorbind apoi despre suferinţele din timpul din urmă şi despre înmormântarea neuitatului nostru director „Răvaşul" scrie între altele următoarele:

»Casa mortuară era întru adevăr în adâncă jale; vechia zidire părea, că s'a dărăpănit de durere. Lumea vine prin gangurile strâmte tăcută, duioasă, şi se apropie cu o respectuoasă evlavie de camera cernită, în care Aurel Mureşianu îşi începu somnul de veci. Pare că întru adevăr doarme, obosit de greul muncii. La palida lumină a câtorva palide facle se zăreşte faţa lui de patriarh venerabil. E tot aşa de alb, argintiu, cum l'am văzut înainte cu vre-o trei ani în boala sa grea. Meditătm o rugăciune, o tainică şoptire spre lumea spiritelor, şi ne retragem, să nu-i trezim cumva în liniştea sa binemeritată. Trecem prin atelierul tipografiei.. Totul pauzează, maşina e legată cu lanţ, ca să nu se învârte roata, simbolizând libertatea presei la noi. Intrăm în redacţie, locul de întâlnire al oaspeţilor veniţi la înmormântare. O deprimare general; oftate lungi şi tăcere şi mai îndelungată. Se întâlnesc aci oameni aşa de îndepărtaţi cu sufletul de spiritul acestui locaş, care era reşedinţa D-rului Aurel Mureşianu. Aşa de îndepărtaţi, şi totuşi apropiaţi — prin firul istoric. In respectul trecutului suntem una şi dacă în present ne deosebim atât de mult. Măcar că prezentul trebue să fie în strânsă legătură cu trecutul... Dar ne mai uneşte ideea morţii, simţul pierderii, florul durerii şi nesiguranţa viitorului. Peste toate însă măreţia aceluia, care numai este, şi pe care îl preţuim cu toţii acum, când nu mai e între noi...

La 4 oare precis se începe ceremonialul înmormântării. Se face binecuvântarea, şi apoi ne pornim încet pe trepte în jos. In urmă ne vin valeţii cu mulţimea cununilor. Ce de flori şi ce de frunze! Câţi spini ai vieţii vor avea să acopere ele. Câte bande late de mătasă, tricolore şi multicolore; câte rane ale vieţii ar putea să-i lege ele...

Din piaţa Braşovului se porneşte cortejul; un cortej destul de lung. Mulţime mare priveşte din toate părţile. De pe carul cu cununile vântul flutura banda cu tricolor, care a trebuit să se îmbrace în doliu, altfel ar fi fost delăturată, ca contrar statului. In doliu îmbrăcat, de moarte, e admis însă. Pe lângă sicriu un nor de fum se înalţă din facle. La poartă tinerii şi ţăranii braşoveni. Frumoasă gardă venerabilului bătrân, care ca o faclă a luminat până s'a consumat, în mijlocul braşovenilor, dintre cari doar' tinerii şi ţăranii l'au înţeles şi l'au preţuit mai mult.

Ajunşi la poarta cimiterului Groaveri, cortejul se opreşte. Tâmpa cu tot brădetul şi făgetul său se luminează pe o clipă, de după nourul greu ce ne stă de asupra. Mulţimea umple viranul larg din jur şi priveşte cu respect, la cel ce intră în Panteonul strămbunilor. Indată la intrare se află mormântul poetului Andreiu Mureşianu. In preajma lui se opresc preoţii Blajului şi până se descarcă cununile şi se coboară sicriul de pe dric, un preot citeşte evanghelia uşii. In lumina acestui duios amurg, al unei zile şi al unei vieţi luminoase, ca o zi de vară, resuuă cu atâta înţeles cuvintele sfintei scripturi:

„Eu sunt uşa: prin mine de va intra cineva se va mântui...! „Eu am venit, ca viaţă să aibă, şi mai mult să aibă. Eu sunt păstorul cel bun; păstorul cel bun sufletul său şi-l pune pentru oi... Eară năimitul fuge, că năimit este, şi nu-i este lui grije de oi.

„Şi alte oi am... şi versul meu îl vor auzi şi va fi o turmă şi un păstor..."

Intrăm în »capela« cimiteriului, care e mai mare şi nespus mai frumasă, decât biserica celor 6000—7000 mii de Români din Cluj. In mijloc se aşează pe catafalc sicriul. Preoţii iau loc înaintea iconostasului. Lumea distinsă, ce umple capela, priveşte cu drag acest tablou. In faţa iconostasului acestei biserici ortodoxe patru preoţi uniţi, având în frunte pe fruntaşul intelectual al Blajului Dr. Bunea. Tabloul trebue să fi fost interesant. Nu se simţia nici o sminteală. Ornatele preoţilor, înfăţoşarea lor, sufletul lor, mentalitatea lor, se potriveşte bine în această biserică. Totuşi suntem noi una...

La ecteniile, zise de redactorul »Unirii« şi la rugăciunile rostite de Dr. Bunea şi Dr. Dăianu, răspunde corul măiestrului Dima. *Spiritul* se învăluie cu *duhul* şi se cer *îndurările* şi *milele* aceluiaş Părinte, pentru noi toţi, şi pentru morţi şi pentru vii, şi în unda fermecătoare a cântărilor ce se revarsă lin, lin, din cor, se unesc toate sufletele, se înfioară de o potrivă toate inimile, şi se înalţă toate minţile, spre a se închina lui Dumnezeu, Dumnezeul Părinţilor noştri. Sublimă scenă, sublimă simţire şi consimţire, adusă drept omaj lui Dr. Aurel Mureşianu.

Cântările corului Dima nu le mai auzisem de mult. Poate şi asta m'a fer-

---

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Sluga blăstămată.

(Poveste slavă).

A fost odată un domn foarte bogat şi pe lângă asta, de tot bun de inimă, un adevărat binefăcător al omenimei. Cine căuta ajutor la el, nici odată nu era dat pe uşă afară. Bucuria lui era să ajute celor lipsiţi şi nenorociţi. Moştenitori nu avea, ca să le păstreze bogăţiile adunate. De aceea averea lui o folosia pentru lucruri de binefacere. Un lucru bun, şi nu cel din urmă a fost că, peste un râu lat şi repede, care curgea nu departe de curţile sale, şi împiedeca umblarea oamenilor, a lăsat să se construiască, cu bani grei, un pod solid şi frumos. Se bucura de construirea podului şi se ducea de multe ori la el să vadă cum se lucră, şi îndemna lucrătorii să se poarte bărbăteşte. După ce a fost podul gata, şi-a trimis o slugă să asculte ce zic drumeţii de el şi să-i spună.

Sluga s'a aşezat pe pod, şi ascultă la vorbele trecătorilor. Unii ziceau că domnul său este un nebun, a chelt it atâţia bani pentru un lucru, care nu-i aduce nici un folos. Cei mai mulţi însă îl lăudau şi ziceau că prin ridicarea podului a făcut o mare binefacere pentru ţinutul întreg. In sfârşit vin doi bătrâni venerabili, cu bărbi albe, în haine de peregrini, adecă călători la locurile sfinte (hagii). Din aceştia a zis unul: »Ce om de treabă şi nobil trebue să fie omul, care a jertfit aşa parte însemnată din averea sa, ca să facă bine altor oameni!« — »Intr'adevăr, zise celălalt, omul, care a făcut podul acesta, este vrednic de mare răsplată pentru lucrarea sa!" — »Cum l'am putea noi răsplăti după vrednicia lui?« întrebă cel dintâiu. — »Soţia să i nască un băiat, căruia să-i fie supuse toate puterile şi ori ce ar dori, să i-se împlinească, adause al doilea, şi cu acestea drumeţii se depărtară.

Sluga, care auzise vorba drumeţilor, se miră foarte mult şi fiind rea de inimă, numai decât s'a gândit cum ar putea trage el folos din cele auzite, şi nu domnul său. Ajuns acasă spuse stăpânului deosebitele păreri, ce le auzise. Despre peregrini, însă, îi spuse o minciună de tot urâtă. Ii spuse, adecă, că ce rău le-a părut celor doi bătrâni venerabili, că pe un aşa binefăcător nobil al omenimei, trebue să-l ajungă o nenorocire, atât de grozavă..... ei au zis, că soţia lui va naşte un băiat, pe care ea îl va omorâ şi-l va mânca, îndată după naştere.

Stăpânul cel bun s'a supărat foarte tare, şi n'a arătat nici o bucurie, când i-a descoperit drăgălaşa-i soţie, că ea nădăjdueşte dela Dumnezeu că dorinţa lor imprumutată se va împlini.. că vor căpăta un moştenitor.

Drăguţa lui nevastă născu într'adevăr un copilaş şi, cu toate că tatăl sălta de bucurie, profeţia nenorocită îi turbura neîntrerupt bucuria. Pentru că îşi zicea, cum s'a împlinit o parte din profeţie, adecă că i-s'a născut un băiat, cu siguranţă trebuia să aştepte, că se va împlini şi a doua parte. Intr'aceea sluga blăstămată pândea prilejul să-şi împlinească gândul lui afurisit. Intr'una din zile găsind timp potrivit seara, se furişă în odăiţa femeii, pe când ştia că doarme adâncită în somn. Aici luă copilul, care se afla în leagăn lângă mamă-sa, şi-l duse soţiei sale, căreia îi poruncise să-l aştepte în drum. După aceea se întoarse înapoi; prinse în curte un cocoş, îi tăiă gâtul cu un cuţit de bucătărie, şi cu sângele lui stropi leagănul gol şi patul mamei. Cuţitul îl puse în leagăn. Isprăvind acestea se grăbi la nevastă-sa şi, cu copilul furat s'au dus amândoi în lumea largă.

Des de dimineaţă întrând a doua zi domnul în odaia soţiei sale, care durmea încă, cu groază vede leagănul gol şi urmele de sânge ale închipuitei sale fapte înfricoşate. El vedea, că, acum s'a împlinit a doua parte din profeţia nenorocită, turbă de durere şi, în credinţă că femeia lui este vinovată, o străpunse cu sabia, încât numai decât şi-a dat sufletul. Dar îndată ce a săvârşit fapta, i-se domoli sângele, începu să şi tragă pe seamă, şi-i păru rău pentru că şi-a iubit soţia foarte mult, şi fără ea vedea că nu mai are nici o fericire în lume. Atunci a început să-şi plângă soartea... deodată îl cuprinse o desnădăjduire ieşi din curţile sale, ca un nebun şi nimic nu s'a mai auzit de el.

După ce slugile au aflat pe stăpâna moartă şi văzând că stăpânul s'a făcut nevăzut, au jefuit tot ce au putut lua din castel, şi s'au dus care încătrău. Castelul

BCU Cluj / Central University Library Cluj

mecat şi m'a emoţionat. Dar au sous şi alţii, cari l'aud mai des, că a fost la culme. Măiestrul a cărui inimă a fost scă dată în baia amară a durerii, nu de mult, părea că-şi varsă propria sa durere în accentele susţinute şi reţinute ale corului său, perfect disciplinat.....

. . . . . .

Şi s'a isprăvit înmormântarea, care pare că n'a fost înmormântarea unui om, ci cutropirea unei lumi, coborârea unei epoce, sfârşania unor ideale, care nu-i iertat să se sfârşiască niciodată

Lăsa-le vom să cadă cu reprezentantul lor clasic, care a fost Aurel Mureşianu, sau vom avea, cei mulţi, puterea lui, şi vom susţinea steagul culturei deşteptătoare, ce a picat din mâinile lui? Vom vedea şi vom cerca..

Adânc impresionată de nenumăratele dovezi de simpatie şi de aprecierile călduroase ale meritelor iubitului şi neuitatului meu soţ, vin şi pe această cale a exprima mulţumirile mele şi a familiei mele precum şi simţemintele noastre de recunoştinţă tuturor acelor, cari atât în persoană cât şi prin grai şi în scris s'au alăturat la doliul nostru şi au contribuit în măsură atât de mare la mângăerea noastră.

In primul rând aducem omagiile noastre de recunoştinţă înaltilor noştrii prelaţi de ambele confesiuni şi distinşilor representanţi, membrilor clubului naţionalist dietal, tuturor corporaţiunilor atât din localitate cât şi din afară, onoratului „Sindicat al Pressei din Bucureşti" reprezentat la înmormântare prin distinsul său trimis d-l I. Bacalbaşa. Mulţumim tuturor societăţilor academice, în special societăţii „România Jună", „Petru Maior", „Coloniei Române" din Viena, onor. redacţiuni a ziarului „Tribuna", cari au depus cununi şi au trimes reprezentanţi la înmormântare, tuturor instituţiunilor noastre şi îndeosebi institutelor de credit „Albina" din Sibiiu şi Braşov, „Economul" din Cluj, cari deasemenea au depus cununi şi au fost reprezentate prin delegaţi speciali, tuturor Reuniunilor femeilor române, şi în special „Reuniunei Femeilor Române din Braşov", care a depus o frumoasă cunună pe sicriul fiului fundatorului acestei Reuniuni, onor. cor mixt al bisericei Sf. Nicolae, care a ţinut să ne facă onoarea executând în mod atât de pătrunzător cântările funebrale şi în fine tuturor acelor stimate rudenii, prietini şi cunoscuţi, cari din apropiere şi din depărtare au ţinut a însoţi pe neuitatul meu soţ la ultimul său locaş şi ne-au adresat din toate unghiurile locuite de Români nenumărate condolenţe telegrafice şi în scris.

Văd. Elena Aurel Mureşianu.

STIRILE ZILEI.

— 2 Iulie v.

Episcop al diecezei Caransebeşului a fost ales Luni Cuvioşia Sa protosincelul *Dr. Traian Badescu cu 32 voturi* faţă de 22 voturi, pe cari le-a întrunit C. Sa protosincelul Dr. Iosif Olariu, candidatul omului de încredere al guvernului, Burdia. Deşi şi-au stat faţă în faţă două partide, alegerea a decurs în ordine şi s'a sfârşit cu învingerea candidatului, în jurul căruia s'au strâns toţi deputaţii sinodali independenţi, cari poartă în sufletul lor dorul pentru binele şi înaintarea bisericei române gr.-or.

Arhiducele Francisc Fereinand strănepot de domn Român. In şedinţa de Vineri, 26 Iunie v. a Academiei Române, d-l Onciul a făcut o comunicare prealabilă aducând la cunoştinţa adunării că A. S. I. şi R. Arhiducele Francisc Ferdinand, *numără printre strămoşii săi pe Voievodul Moldovei, Ieremia Movilă.* Genealogistul Otto Forst, fiind însărcinat cu stabilirea genealogiei arhiducelui a cerut d-lui Onciul date geneologice asupra ascendenţilor Mariei Movilă, fiica lui Ieremia, măritată cu contele Ştefan Potowski, recunoscut ca strămoş al A. Sale I. Regale.

Cununie. Veturia *Velican* şi Andronic *Munteanu* căsătoriţi. Alba-Iulia, Tecuciu (România) luna Iulie 1909.

Sfinţirea bisericei gr. cat. din Ciucea. Suntem rugaţi a da loc următorului aviz: On. public doritor a participa la actul consacrării bisericei gr. cat. din Ciucea, ce se va săvârşi în 2 Aug. st. n. a. c. prin Escelenţa Sa I. P. S. Domn Dr. Victor Mihalyi metropolitul Blajului, ori la banchetul comun ce se va da cu această ocaziune sau numai la petrecerea ce va urma în sara acestei zile, dacă din vre-o cauză oare-care nu va fi primit invitare specială, îl rog să se considere prin aceasta de invitat şi să binevoiască a se insinua la subscrisul cel mult până în 24 st. n. l. c. pentru a se putea face de timpuriu dispoziţiile necesare cu privire la banchet şi cuartire. *Ciucea* la 10 Iulie 1909. — *Iuliu Truţia* vicepreşedintele comitetului aranjator.

Biblioteca Academiei Române. In luna Iunie 1909 s'au consultat 1974 volume şi broşuri tipărite de către 707 cetitori; 114 manuscripte, 1602 documente, 12 cărţi vechi (1508—1830) au fost comunicate la 88 cetitori. Colecţiunile Bibliotecei au sporit în această lună cu 443 volume şi broşuri, 224 numere de reviste române, 160 reviste străine, — atlase şi hărţi, — stampe şi potrete, 42 volume manuscripte, 872 documente, — fotografii, albumuri, 938 foi volante, — note muzicale. Biblioteca e deschisă în fiecare zi de lucru pentru cărţile tipărite dela 8 dimineaţa până la 6 seara, pentru manuscripte şi documente dela 8 la 12 şi dela 1 la 6.

O nenorocire mare s'a întâmplat zilele trecute între Zlatna şi Abrud. Drumul ce duce în serpentine, peste „Dealul mare" dela Zlatna la Abrud, fiind în reparaţie, toţi oamenii aproape îşi luau calea pe drumul vechiu, care-i foarte prăpăstios. Astfel făcu şi poştariul, care umblă cu poşta între Abrud şi Zlatna. Jandarmii, cari îl petreceau. căci poşta ducea vre-o 300.000 de cor. la Abrud, îl făcură atent pe bătrânul poştar, să nu-şi ia calea pe drumul vechi Poştarul însă o porni pe drumul foarte anevoios de suit şi la o întorsătură, caii slăbiră în tras, trăsura dete îndărăpt, ajunse la marginea drumului şi pe când se pomeni bătrânul să dee în cai, trăsura cu cai cu tot se prăbuşi în abis. Bătrânul poştar sbură din capră, sdrobindu-se de tot. Jandarmii scoborându-se în abis, găsiră caii şi trăsura nevătămaţi, iar pe bătrânul poştar mort.

Cum sunt a se prinde caii la căruţă. Ministrul de comerciu a adus, în urma unei apelaţii, următoarea hotărâre în ce priveşte înhămatul cailor: După căruţă, la şeriglă se pot lega numai 2 cai sau 2 vite. Inaintea carului, la rudă se pot înhăma lângă olaltă cel mult patru cai sau vite, ca să nu se cuprindă drumul întreg. După olaltă, adecă la rudă doi cai sau vite şi înaintea lor o altă păreche, la tânjală, şi aşa mai departe, se pot prinde cât de multe vite.

Primirea în şcoalele de vilieri. In zilele aceastea au apărut condiţiunile de concurs pentru primirea elevilor în şcoalele de vilieri din Bihardiószeg (Diosâg), Eger, Aiud şi Pojon pe anul 1909/ 0. Se primesc tineri, cari au împlinit 16 ani, au absolvat cu succes cel puţin şcoala poporală, sunt viguroşi, sănătoşi şi au învoirea părinţilor sau tutorilor pen a absolva neîmpiedecaţi şcoala. Elevii admişi primesc în şcoală locuinţa şi întreţinerea Taxa anuală este K. 280. Elevii săraci se scutesc de tot sau de o parte a taxelor. Petiţiile trebue adresate până la 15 August a c. ministrului, dar trimise la direcţiunea şcoalei, în care elevii doresc a fi primiţi. Cursurile se încep la 1 Octomvrie a. c şi durează la şcoalele din Bihardiószeg, Eger şi Pojon câte 2 ani, iar în Aiud 3 ani. După absolvarea cursurilor elevii se provăd cu certificate.

ULTIME ŞTIRI.

Viena, 15 Iulie. Arhiducele Francisc Ferdinand şi soţia sa au sosit aici în pace.

Budapesta, 15 Iulie. Biroul ungar de corespondenţă anunţă următoarele: „Aflăm din sursă competentă că guvernul ungar a şi primit răspunsul ministrului de externe, baronul Aehrenthal, în chestiunea pretinsei inzultări a steagului unguresc cu ocaziunea vizitei Arhiducelui Francisc Ferdinand la Sinaia. Ministrul de externe comunică, în baza unui raport telegrafic primit dela ambasadorul din Bucureşti, *că din ştirea, după care s'ar fi adus la Sinaia o inzultă steagului uugar, nici un cuvânt nu este adevărat.*

Adevărat este că câţiva studenţi din Bucureşti (după expresiunea guvernului român „aşa numiţi studenţi") ar fi avut intenţiunea să inzulte steagul ungar, însă în urma măsurilor preventive ce s'au luat, acest plan n'a ajuns nici până la încercare. Din informaţiunile primite până acum dela ambasadorul nostru din Bucureşti reiese că în timpul sederei principelui nostru moştenitor la Sinaia *nu s'a petrecut nici cel mai mic incident.*

Budapesta, 15 Iulie. „Magyarorszag" dezminte ştirea, că partidul independent şi-ar fi manifestat intenţiunea, ca să se convoace parlamentul din incidentul cu ruperea steagului unguresc la Sinaia. Ziarul anunţă că totul se reduce la o acţiune a deputatului Nagy, care caută să strângă semnături pentru convocarea parlamentului.

Instalarea de paroch în Bacifalu.

Braşov, 29 Iunie 1909.

Duminecă în 28 Iunie v. s'a făcut instalarea tânărului paroch Aurel Oancea în parochia ortodocsă din Bacifalu, protopresbiteratul Braşovului, prin protopresbiterul tractual, P. O. D. Vasile Voina. Plecarea din Braşov, dela casa părintească a tânărului paroch (fost mai înainte paroch în parochia Rodbavului din tractul Agnita) a fost la 7½ oare dimineaţa. In prima trăsură ocupaseră loc şeful tractului cu tânărul paroch. In celalte trăsuri se aflau membrii familiei Oancea.

Fiind un timp admirabil în răcoarea dimineţii înaintam veseli şi voioşi în trapul cailor, când la Dârste, înaintea bisericei numai că vedem mulţime de lume adunată, ear deasupra drumului, înălţat un arc de triumf, împodobit cu verdeaţă şi flori. Pe margini erau înşiruiţi pompierii voluntari români din Dârste cu fanfara lor, îmbrăcaţi cu toţii în uniformă iar fanfara întonând marşuri naţionale.

La un semn dat din partea şefului pompierilor, învăţătorul din Dârste, Danii Martin, trăsurile se opresc, ear acesta bineventează pe noul paroch al comunei învecinate, urându i tot binele în cariera sa. Dupăce preotul le mulţămeşte pentru surprinzătoarea bineventare, plecarăm mai departe.

Peste câteva minute ajungem cu bine în Bacifalu în faţa bisericei situată pe un deal în mijlocul solidelor case mocăneşti, zidite în timpuri mai bune ca cele de azi.

La intrarea în curtea bisericii încunjuraţi de prapore, ne aştepta în sunetul clopotelor comitetul parochial în frunte cu vrednicul său preşedinte, simpaticul bâtrân fruntaş I. *Zârnescu* cu bravul epitrop V. *Costea* zis şi »*Gâman*« şi cu mulţime de popor român, bărbaţi, femei şi copii, întâmpinându-ne cu puternice urale de »să trăiască« şi cu bubuituri de »piuşoare«, în sunetul armonios al clopotelor

Preşedintele comitetului bineventează pe tânărul preot în numele comitetului şi al întregului popor român din Bacifalu, dorindu-i ani mulţi şi fericiţi, la care acesta, mulţămindu-le, — îi asigură de iubirea şi încrederea sa, dorindu-le şi din partea sa toată darea cea bună dela părintele ceresc pentru ei şi familiile lor. Apoi intrând cu toţii în biserică, s'a început sfânta slujbă.

A servit P. O. D. protopop Voina cu tânărul preot, ear cântările liturgice le-au esecutat cântăreţii: Toma Brenci din Braşov şi N. Odor, inv. în Turcheş acompaniat de cântăreţul din loc.

La »priceasnă« a eşit protopopul pe uşa împărătească din altar, având la stânga sa pe preotul cel nou — şi cetind mai întâi actele oficioase, — adecă ordinul consistorial şi »gramata« archierească« — cu glas tare în auzul tuturor, l'a recomandat poporului ca pe viitorul său părinte sufletesc. Apoi adresându-se către dânsul cu cuvinte calde şi părinteşti, i-a pus în vedere îndatoririle sale pastorale

---

rămase deşert şi pe încetul s'a prefăcut în ruine.

*

Sluga necredincioasă trecuse într'aceea, şi se aşezase în altă ţară cu băiatul furat. După ce acesta a mai crescut şi după ce pe încetul se făcea tot mai deştept, tatăl crezut ştia să-l facă, ba îl şi silea să-şi dorească ceea şi ceea, cari toate se împlineau. Astfel sluga necredincioasă şi-a făcut o avere foarte mare şi trăia boier şte. Femeia însă, care nu ştia de ta nele lui, nu se putea mira în deajuns, de unde are omul ei atâta bogaţie, şi îl ispitea des ca să-i descopere şi ei. Multă vreme n'a vrut să-i spuna nimic, în sfârşit nu s'a mai putut împotrivi şi i-a descoperit tot lucrul.

Din întâmplare băiatul, care asculta la uşe, a auzit toate. El era de doisprezece ani acum. Acum ştia cine i-au fost părinţii, şi că ce dar minunat are. Mare i-a fost bucuria înţelegând că altul îi este tată, nu acela care l'a chinuit de multe ori fără îndurare, şi pe care se hotărâ să-l pedepsească acum după cum merită. Cu darul ce avea, că i-se împlinea ori-ce dorinţă, schimbă pe sluga necredincioasă într'un câne negru şi cu el o luă la drum să caute castelul părintesc.

Şi-a umblat multă vreme prin lume, încoace şi 'ncolo, întrebând în toate părţile, fără să dee de locul naşterii lui. Nu s'a nădăit, că el trebuia numai să-şi dorească şi era la ţântă... unde are un băiat la vârsta lui, minte destulă? Dar, şi-a gândit el un mijloc In care crâşmă cum intra să mănance şi să maie de noapte, poruncea să dea la câne surcele de mâncare, şi când se mirau birtaşii, cum să mănânce canele surcele, le răspundea :

»*Dacă o mamă şi-a putut mânca copilul, poate mânca şi cânele surcele*«.

După ce a colindat multă vreme încoace şi încolo, în sfârşit ajunge la un râu lat şi repede, peste care era ridicat un pod foarte frumos. La capătul podului era o crâşmă nouă, zidită de atunci. Aici se opri băiatul, cum era obosit de drum. Pentru el şi-a cerut mâncări alese, iar câinelui a poruncit să-i arunce surcele şi când a început birtaşul să se mire, cum să mănânce cânele surcele, el îi dete răspunsul obicinuit:

»*Dacă o mamă şi-a putut mânca copilul, poate mânca şi cânele surcele*«.

»O! zise birtaşul, asta s'a întâmplat înainte cu doisprezece ani într'un castel nu departe de aici... mama şi-a mâncat copilaşul, tatăl în mânie a omorât'o apoi şi-a pierdut urma, fără să ştie cineva încătrău s'a dus. Eu slujam pe atunci în castel şi toţi s'au mirat de cele întâmplate. Pentru fapta ei, pe mama au îngropat'o într'un loc nesfinţit, dar ce putea face nenorocita? aşa i-s'a profeţit înainte de naşterea copilului.«

Băiatul asculta plin de bucurie pentru că acum a aflat, că părinţii lui au locuit pe aici, prin apropiere... s'a rugat să-l ducă la mormântul mamei sale, unde a căzut în genunchi şi a vărsat lacrimi amare.

»O dacă ai fi în viaţă, mamă nefericită, pe care eu nu te-am cunoscut şi care ai suferit fără de vină!« strigă el plin de durere.

Şi, iată pământul se deschide, şi din groapă se ridică o femeie drăgălaşă, care a strâns pe băiat în braţe şi i-a zis: copilul meu! Băiatul fără să ştie, rostindu-şi dorinţa, a trezit pe mamă-sa la viaţă, şi acum era uluit, şi nu-şi putea da seamă de cele întâmplate. Indată însă îşi veni în ori, îmbrăţişă pe mamă cu giugiuliri şi nu ştia ce să facă de fericire şi strigă: »Ce bine ar fi să fie şi tata aici, ca să ne bucurăm toţi împreună!« Atunci de-odată iacă stă înaintea lor un bărbat voinic, cu înfăţişare prietinoasă, numai faţa i-o adumbrea un nor de tristeţă. Era tatăl băiatului, care şi-a crezut copilul mort, şi de supărare, că l'a omorât, rătăcea prin lume, fără să aibă odihnă. Acum i-s'au luminat toate şi graiu omenesc nu poate descrie bucuria şi fericirea tuturor. S'au întors toţi trei în castel, pe care copilul cu darul său l'a schimbat în starea de mai nainte, şi au început să trăiască o nouă viaţă.

Pe sluga blăstămată feciorul o schimbă iară în om şi după legile de atunci, a fost legat de cozile a doi cai, şi sfârticat în două.

Tatăl iară se făcu binefăcătorul semenilor săi, şi a murit de moarte firească iar feciorul, după exemplul tatălui, şi-a folosit darul ce-l avea numai spre folosul altora şi a fost binecuvântat de toţi urmaşii.

Moşul.

La cuvintele izvorâte din inima sinceră a *bunului nostru* şef tractual, a răspuns tinărul preot, mulţumind mai întâi bunului Dumnezeu pentru ajutorul său atotputernic, apoi Escel. Sale prea bunului nostru archiepiscop şi metropolit Ioan, Veneratului Consistor arhid. şi metropolitan, poporenilor cari l'au ales şi tuturor amicilor şi binevoitorilor.

După actul instalării, ne-am întrunit cu toţii, — »domni şi popor« — mari şi mici, bărbaţi şi femei, bogaţi şi săraci, în localul şcoalei de lângă biserică la o mică gustare.

La actul instalării au mai participat afară de membrii familiei din Braşov ai tinărului preot, încă şi alţii, precum preoţii din Turcheş N. Soiu şi I. Pascu jun. socrii săi din Teliu, preotul Danil Cojocariu cu soţia Victoria şi fiica Emilia, precum şi cumnatul, respective fratele D-lor, înv. din Teliu Nicodim Dogariu. Apoi comercianţii Gheorghe şi Ilie Savu cu soţiile, învăţătorul Gh. Gh. Preşmereanu, d-l Ştefan Mircan din Turcheş, absolvent de drepturi cu fratele domniei sale Ioan înv. tinăr. etc. etc.

La restaurantul »Czell« din Dârste s'a luat prânzul, la care au participat vreo 50 persoane, între cari oaspeţii amintiţi, membrii comitetului parohial şi alţi onoraţiori din comună cu familiile lor. S'au ridicat şi mai multe toaste; d-l protopop V. Voina a închinat în sănătatea Escel. Sale d-lui Metropolit Ioan Meţianu şi a Vener. Conzistor arhid. şi metropolitan, preotul Aurel Oancea în sănătatea şefului tractului. Domnul înv. î. p. Nicolae Oancea sen. tatăl nou instalatului preot Aurel Oancea în sănătatea comitetului parochial şi a tot poporului creştin din Bacifalu, iar într'un al doilea toast în sănătatea sexului frumos; D-l Ilie Savu a închinat pentru »Idealul naţiei«. Învăţătorul Odor pentru şcoala română. Prânzul s'a terminat pe la oarele 5,; când oaspeţii întruniţi au plecat spre casele lor.

De încheiere doresc, ca tinărul preot să păstorească în pace turma sa cuvântătoare şi să trăiască la mulţi ani în fericire, dimpreună cu toţi cei dragi ai săi. Dumnezeu să-i ajute!

Un participant.

Din protopopiatul Branului.

Suntem rugaţi a da loc următoarelor lămuriri:

Zârneşti, 14 Iulie 1909.

Corespondentul d-voastră v'a împărtăşit în Nr. 132 trei adevăruri despre şcoala noastră: 1) că d-l protopop inspector şcolar cenfesional s'a declarat mulţămit cu rezultatul esamenului din anul acesta; 2) că dela esamen a lipsit preşedintele scaunului şcolar, care era d-l adv. N. Garoiu; 3) că d-l inspector reg. de şcoale a cerut dela Escelenţa Sa Metropolitul amovarea din post a învăţătorilor actuali. Atâta tot.

D-lui adv. N. Garoiu nu i-a venit la socoteală, că d-l protopop şi-a exprimat mulţămirea cu acel examen şi în Nr. 137 cearcă să lămurească publicul cetitor în înţeles contrar, zicând, că »în faţa copiilor de şcoală, a părinţilor şi a publicului d-l protopop nici nu putea să se exprime altmintrelea« şi că nolens volens a trebuit să înşire în chip de laudă »nişte fraze obicinuite de regulă la toate examenele pe sate«.

Aş fi voit mai bine să nu fi publicat corespondentul d-voastră adevărul de sub 1, căci cine ştie ce răsboiu să va mai porni din treaba aceasta! Aş fi dorit să trec cu vederea şi lămurirea d-lui N. Garoiu. Pentru mine personal din afacerea asta nu iese nici un câştig, iar altuia pagubă să pricinuesc nu mi-e firea şi obiceiul.

Dar chemarea mea de dascăl mă obligă să combat orice erezie morală şi mai cu seamă, când este atât de primejdioasă pentru suflete, fiindcă porneşte dela bărbaţi ca d-l N. Garoiu, care prin legăturile sale familiare şi prin situaţia sa materială are rol de multe ori decisiv în viaţa noastră publică bisericească. Sunt obligat ca dascăl să o fac aceasta, deşi îmi vine foarte cu greu, fiindcă sincer mărturisind' am multă şi nefăţărită simpatie pentru d-sa. Erezia, ce nu o putem trece cu vederea este următoarea: D-l adv. N. Garoiu admite cazul neiertat şi imposibil din punct de vedere moral, ca preşedintele esamennlui, ca protopop şi inspector şcolar confesional să enunţe în faţa copiilor de şcoală, a părinţilor şi a unui public număros o constatare neadevărată. Iară eu susţin, că publicarea unui neadevăr sau minciună nu este îndreptăţită în nici o împrejurare şi din nici un punct de vedere. Ori a fost mulţămitor esamenul ce l'am dat eu d. e. cu elevii din clasa V şi VI, ori a fost nemulţămitor. In cazul dintâi preşedintele a purces corect, exprimându-şi mulţămirea şi dându-mi mâna dreaptă în faţa copiilor şi a publicului ca semn de satisfacţie deplină şi de gratulare, căci a spus şi a purces după adevăr, iar şcolarii şi publicul cari pe baza răspunsurilor date încă îşi făcuseră judecata că bun sau rău a fost esamenul, au rămas împăcaţi în conştiinţa lor. In cazul al doilea preşedintele controlat de aproape de judecata publicului avea datorinţa înaltă să-şi exprime nemulţămirea fără nici un încunjur şi aceasta o poate face şi fără a atinge autoritatea învăţătorului examinator.

Şcolarii să alegeau în cazul acesta cu una dintre cele mai preţioase învăţături morale, că în lume *nevrednicia nu poate fi lăudată*, publicul rămânea satisfăcut, că s'a spus o *sentinţă adevărată şi dreaptă*, iar învăţătorul rămânea lipsit în interesul şcoalei de o răsplată morală, de care în urma negligenţei de peste an nu să făcuse vrednic.

Faţă de adevărul de sub punctul 2 d l adv. N. Garoiu îşi justifică absentarea dela examen cu aceea, că învăţătorii n'au aflat de cuviinţă a-i aduce şi dânsului la cunoştinţă ziua ţinerii examenului. La aceasta observ următoarele: D-l N. Garoiu era atunci preşedinte al scaunului şcolar şi în această calitate dânsul avea dreptul de a înştiinţa pe toţi membrii comitetului parochial despre terminul ţinerii examenului şi a-i invita să participe la acela, conform § 106 din regulamentul şcolar. Dreptul de a fixa terminul examenelor este al d-lui protopresbiter »care încunoştiinţează în scris despre aceasta oficiile parochiale şi acelea direcţiunea şcolară. Cu toate însă că nu primise nici un aviz în scris, ci numai verbal despre ziua ţinerii esamenului, totuşi d l dirigent V. Bude în înţelegere cu mine l'a cercetat pe d-l Garoiu în persoană acasă *şi l'a invitat anume să pofleasca la esamen.* Aceasta am făcut'o acum ca şi altădată nu pentrucă ne simţiam datori, ci tocmai pentrucă am ţinut de cuviinţă să-i dăm şi cu acest prilej onoare şi atenţiune deosebită.

Dar chiar dacă nu l-am fi învitat personal, examenul fusese anunţat în ziua aceea la biserică, şi dânsul ca preşedintele scaunului şcolar *era oficios obligat să ia parte la examene*, chiar şi în cazul când între D-sa şi unii dintre învăţători ar fi existat oarecari neînţelegeri. Căci şcoala şi examenele sunt cauze publice, iar nu cauze personale ale unuia sau altuia dintre învăţători. Pentru purtarea — să zicem chiar necorectă a unui învăţător faţă de persoana D-sale, un bărbat cu atâta înţelepciune nu să poate înstrăina de afacerile şcolare. Ce mă priveşte personal pe mine şi purtarea mea faţă de D-sa, eu totdeauna mi-am dat silinţa îndemnând şi pe alţii să avem o ţinută pe cât de corectă pe atât de deamnă, şi aceasta cu ajutorul lui Dumnezeu o vom face şi în viitor. Că într'o privinţă sau alta fie în cestiuni comunale fie în cele bisericeşti mi-am spus cuvântul franc şi independent şi că am fost în opoziţie cu părerile şi principiile dânsului, aceasta am făcut-o în marginile celei mai stricte onestităţi şi obiectivităţi, ferindu-mă necontenit de a amesteca cestiunile personale cu cele publice.

Nimenea nu a regretat mai tare decât mine aceasta înstreinare a d-sale, căci mie mi-au cauzat grele desavantagii materiale. Foloasele materiale le vânează aceia, cărora linguşirea şi colportarea vorbelor de pe la şezători le este meseria rentabilă, şi de cari societatea din Zârneşti spre nenorocirea ei încă nu e lipsită. Dacă prefeream şi eu această carieră a capetelor plecate, cari la un semn dat sunt în stare să afirme, că laptele e negru, dar de cari mă desparte mult educaţia, cultura şi dorul meu de progres, de sigur că astăzi eram un director sau cel puţin agent de bancă şi n'aşi fi osândit să funcţionez şi acum cu salar anual de 300 floreni întru lauda şi mărirea celor ce au condus până acum destinele culturale şi economice ale Zerneştilor şi m'au chemat şi pe mine să le conduc! Aşa ştie D-l Garoiu să pr ţuiască oamenii.

Dacă în toiul acestui sistem de conducere culturală şi economică muscălească nu m-aş fi încumetat să-mi afirm câteodată convingerile mele proprii, negreşit că nu-i trecea prin gând d-lui N. Garoiu, ca să-mi dispute în public chiar şi superioritatea şi hărnicia şi zelul meu dăscălesc, despre care de altmintrelea este pe deplin convins. De repetite ori D-sa a adresat vorbe de ocară învăţătorilor dela şcoala noastră, amestecându-i pe toţi — cum s'ar zice — într'o singură căldare, certându-i pe toţi pentru greşala vina sau păcatul unuia, şi ferindu-se a spune cu numele pe cel păcătos. Este timpul suprem, ca această maooperă de subminare a autorităţii tuturor învăţătorilor să înceteze. Fiecare dintre noi este responsabil numai pentru sine şi, pentruca această răspundere să se poată statori, trei dintre noi faţă de al patrulea am cerut în conferinţă de repetite ori susţinerea perondării. Dar d-l Garoiu ca preşedinte al scaunului şcolar ignorând competinţa noastră, de hatârul celui al patrulea, care se ferea de perondare, a dispus să rămânem stabili în aceaşi clasă.

Să pare, că d-l Garoiu este satisfăcut acum că însuşi d-l inspector regesc de şcoale cere amovarea tuturor învăţătorilor şi înlocuirea cu alţii mai conştii de chemarea lor. Afacerea aceasta îşi are antecedenţele şi istoricul său. Eu unul nu am rămas surprins, mai cu seamă că şi în raportul d-lui inspector regesc nu suntem puşi cu numele în special, ci suntem luaţi toţi patru învăţătorii în acelaş cazan. Dacă însă este să fie amovare, va trebui să se facă şi cercetare disciplinară pentru fiecare în parte, şi atunci se va alege neghina din grâu şi se va afla cine este cel vinovct. O astfel de clarificare va aduce şcoalei noastre folosul pe care îl dorim cu toţii.

P. Dan.

NOU ABONAMENT

LA

„GAZETA TRANSILVANIEI",

Cu 1 Iulie st. v. 1909

se deschide nou abonament pe cuartalul trei al anului, la care învităm pe toţi amicii şi sprijinitorii foaiei noastre.

Preţul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 coroane, pe şease luni 12 coroane, pe trei luni 6 coroane, pe o lună 2 coroane.

Pentru România şi străinătate: Pe un an 40 franci, pe şease luni 20 franci, pe trei luni 10 franci, pe o lună fr. 3.50.

Abonamente numai la numărul poporal de Dumineca:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 4 coróne, pe sése luni 2 coróne

Pentru România şi străinătate: Pe un 8 an franci, pe sése luni 4 franci.

ADMINISTRAŢIUNEA.

Din Bistriţa.

Prea Stimate D-le Redactor!

In numărul 132 din 19 Iunie (2 Iulie) 1909 al »Gazetei« aţi publicat o corespondenţă din Bistriţa iscălită de pseudonimul »Dintremeseriaşi«.

Corespondenţa aceasta cuprinde acuse grave la adresa inteligenţei şi încă mai mult a tinerimei academice române din Bistriţă. In numele celor atinşi şi din încredinţarea lor Vă rog, să binevoiţi a da loc şirelor ce urmează, cari pot fi o rectificare în ochii acelora, cari au dat crezământ acelei corespondenţe.

Precisez faptul: In 30 Maiu am primit următoarea invitare, care s'a publicat şi în n-rul 22 din a. c. al Revistei Bistriţei: »*Un grup de tineri români din suburbiul de sus ca diletanţi* cu ajutorul *unor* membrii ai Reuniunei meseriaşilor români din Bistriţă invită cu toată stima la teatrul împreunat cu joc, ce se va ţinea Duminecă în 20 Iunie n. 909 în sala cea mare dela »Gewerbeverein« din Bistriţă... Venitul curat e destinat în favorul Reuniunei meseriaşilor rom. din Bistriţă pentru ridicarea unei bine...« De aici ies la iveală următoarele: o ceată de tineri români din suburbiul de sus, vrând să-şi petreacă, a pus la cale cu concursul unor *particulari*, cari sunt şi membri ai reuniunei meseriaşilor români o petrecere. Venitul curat era destinat pentru construirea unei scene a meseriaşilor. O trebuinţă — în treacăt fie zis — cam de lux pentru împrejurările modeste între cari trăim. Petrecerea precum se vede din N-rul 24 din a. c. al Revistei Bistriţei a adus un venit curat de 30 cor. 30 fil. Dacă s'a predat, sau ba, suma aceasta reuniunei meseriaşilor români spre a fi folosită corespunzător destinaţiunei, nu pot spune, fiindcă în mulţumita publică, publicată în N-rul 24 din a. c. al Revistei Bistriţei nu se pomeneşte nimic.

Atâta e tot: oarecari particulari au aranjat o petrecere a lor, la care majoritatea inteligenţei a aflat de bine a nu participa, fiindcă petrecerea aranjată de acelaşi »grup de tineri români« la 21 Novembre 1908, şi la care a participat inteligenţa întreagă, a dat pe lângă un venit brut de 392 Cor. 10 fil. numai 50 cor. venit curat în favorul copiilor săraci (V. Revista Bistriţei N-rul 48 din 1908) — adecă prea puţin, ca jertfa să fie justificată. Noi nu avem bani a face filantropie cu joc şi credem, că nu e neamânat de lipsă ca »frumoasele manifestări româneşti« (Rev. Bistriţei Nr. 45 din 1908) să aducă numai crâşmarilor folos real.

La celelalte ce se spun în corespondenţă mai reflectez următoarele: că »unii tineri din inteligenţa noastră în timpul reprezentaţiunei în mod demonstrativ şi-au petrecut pe terasa ospătăriei, în care *meseriaşii* au jucat teatru, astfel că şi străinii s'au revoltat, e *neadevărat*. Tinerii aceia au luat masa ca de obiceiu în ospătăria aceia, fără nici o intenţiune rea, care nu li-se poate dovedi.

La critica, ce ne face în cuvintele: „unii tineri români, iurişti şi candidaţi de advocat în Bistriţă nu posed nici cel mai puţin simţ naţional, şi pe lângă aceea, că sunt crescuţi în şcoli străine şi spirit străin, sunt şi *ignoranţi*", observăm, că dorim să ştim, *care anume sunt tinerii aceia cu numele şi cine e acel competent de a-ne face judecata ignoranţei*? Cerem răspuns hotărât!

Cum se achită inteligenţa română şi tinerimea academică de datorinţele sale sociale şi naţionale, se poate vedea din corespondenţele publicate chiar în Gazeta Transilvaniei n-rii 11, 95, şi 96 din anul 1909, cari sunt scrise cu mai multă obiectivitate şi dragoste de adevăr, decât corespondenţa aceasta din urmă şi acea cuprinsă în N-rul 110 din 1909. Tot lucruri bune spune despre noi şi Luceafărul (Nr. 4 1909 pag. 94 şi Nr. 5) 1909 pp. 117 şi 118). A se mai vedea şi Transilvania Nr. II. 1908 p. 68 şi 81.

Am spus acestea pentru lămurirea cetitorilor acestui ziar, înaintea cărora nu ştiu cine, ascuns sub mască, a aflat de bine a ne intina în numele sfânt al dragostei de neam.

In numele şi din încredinţarea tinerimei române academice.

Bistriţă, 7 Iulie 1909.

Dr. Petre Poruţiu,
cand. adv.

Internatul Vancean de fetiţe în Blaj.

(*Publicare de concurs*).

Până în ziua de *15 August n. a. c.* se publică concurs pentru primirea în Internatul Vancean de fetiţe din Blaj. Condiţiile sunt:

1. Pentru o elevă sunt a se plăti pe un an şcolastic 280 cor. solvibile în două ori cel mult patru rate egale anticipative. Elevele, cari vor învăţa limba franceză ori muzica instrumentală, vor solvi separat unele taxe moderate. Separat are să se plătească şi didactrul de 6 cor. 60 bani, pentru elevele din clasele elementare şi de 12 cor. 60 bani pentru cele din clasele civile.

2. Fiindcă elevele vor avea să poarte vesminte uniforme, se va solvi pentru acestea câte 30—38 cor. după vrâsta fieşte căreia. Uniforma aceasta constă din doauă şurţe cu mâneci, doauă pălării, — una de iarnă şi alta de vară, — şi din o toaletă.

3. La întrarea în Internat fieşte care elevă are să fie provăzută cu: 4 toalete simple, câteva şurţe, jachetă de iarnă şi primăvară, 1 năframă mare, 1 năframă mică şi 3 de cap, 6 cămeşi, 6 camisoane, 6 pantaloni, 6 fuste, 6 serviete, 18 batiste, 8 părechi de ciorapi, 2 părechi de păpuci, 1 păreche de pantofi, 1 perie de dinţi, 1 perie de cap, 2 perii de încălţăminte, 1 plapomă, 2 pepteni, 1 ţol de lână, 2 perini, 4 feţe de pat, 4 feţe de perină, 2 cuverte de pat din giolgiu alb, 1 lighian de spălat, 6 ştergare, 4 ştergătoare de lighian, 1 ţinătoare de săpun, 1 ulcea de tinichea şi tacâm (lingură, furculiţă, cuţit şi linguriţă).

Pentru suma solvită fieşte care elevă va primi:

1. Instrucţie în studiile prescrise pe clasele I—IV elementare şi I—IV civile, educaţie religioasă-morală şi deprinderi în conversaţie maghiară şi germană.

2. Locuinţă în etajul institutului în sale mari, sănătoase şi luminoase, provăzute cu mobiliarul de lipsă.

3. Vipt întreg şi anume: *a*) la dejun cafea cu lapte, *b*) la amiazi 3 plese, în Duminecі şi sărbători 4 plese, *c*) la cină 2 plese. Pachete de ale mâncării se permite elevelor să primească numai la sărbătorile Naşterii Domnului şi ale Paştilor.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

4. Spălat, luminat şi încălzit. In fieşte care lună elevele vor lua câte o bae.

5. Instrucţie practică în cele economice, întru cât instrucţia de sub 1 lasă răgaz.

La cererile pentru primire au să se alăture: estras de botez, testimoniu de pe clasa absolvată, atestat medical despre sănătatea elevei, atestat de vaccinare şi revaccinare.

Rugările pentru primire au să se înainteze Preaveneratului Consistor mitropolitan din Blaj, alăturându-se la fieşte care o marcă postală de 45 bani pentru spedarea francată a rezoluţiei. Dela rugarea pentru primire nu sunt dispensate nici elevele, cari au mai fost în Internat.

Blaj, în 1 Iulie 1908.

Direcţia Internatului Vancean de fetiţe.

Rolul mamelor în lupta contra mortalităţii copiilor de ţâţă.

Dr. *Héricourt* în scrierea sa: *l'hygiène moderne* a publicat un articol foarte instructiv despre mortalitatea copiilor de ţâţă, din care estragem pentru cetitorii noştri pasagele cele mai importante.

In etatea primă mortalitatea este excesivă. Experienţa probează, că prin *educaţiunea mamelor* şi cu ajutorul unor măsuri administrative elementare, mortalitatea copiilor de ţâţă, care în Franţa variează după localităţi între 15 şi 30 la sută, se poate reduce în proporţii considerabile, la *câteva unităţi.*

Spre a proba faptul acesta Dr. Héricourt dă un simplu exemplu. Acest exemplu se datoreşte unui primar filantrop din un mic sat din departamentul Cote-d'Or (Franţa), al cărui nume merită să fie transmis posterităţii: este Dr. Morel de Villiers, primarul comunei Villiers-le-Duc şi totodată şi medic, un mare binefăcător al patriei sale pentru măsurile luate contra mortalităţii copiilor.

Condus de principiul, că municipalităţile (comunele) au datoria de a pune stavilă depopulaţiunei, luând măsuri indispensabile pentru reducerea mortalităţii şi mai ales a mortalităţii copiilor, doctorul Morel în deplin acord cu consiliul său comunal a stabilit o serie complectă de reguli, cari constituesc o adevărată *puericultură* (igienă a copiilor mici), simplă şi raţională, înainte şi după naşterea copilului.

Regretăm, că nu putem cita aceste reguli în întregimea lor, vom semnala însă cel puţin cele mai importante din ele.

Fie-care femee însărcinată, măritată sau nemărifată, care nu dispunea de mijloace îndestulătoare spre a şi asigura nu numai existenţa sa proprie, ci şi a copilului, ce avea să-l nască, putea să ceară ajutor dela comună.

O moaşă, anume aleasă, era obligată să examineze femeia însărcinată, spre a se convinge de starea sănătăţii ei şi spre a constata, dacă nu cumva naşterea va fi periculoasă în urma unei presentaţiuni neregulate. Pentru cazul acesta comuna se îngrija de un medic şi femeia însaşi îşi putea alege moaşa şi medicul, care avea să-i dea ajutoare de lipsă

Fie-care lăuză, care primia ajutor de la comună, mai primia şi o gratificaţiune de un franc pe zi în timp de zece zile, afară de ziua, în care născuse, sub condiţie de a rămânea în pat în intervalul acesta de timp.

Fiecare femee, care primia un copil ca să-l crească şi nu alăpta copilul, era obligată să-şi procure un aparat pentru *sterilisarea* laptelui şi să se conformeze prescripţiilor date în scris din partea comunei cu privire la întrebuinţarea şi sterilisarea laptelui de vacă, la amestecarea laptelui cu apă şi la porţia alimentară a copilului. Ea era obligată la ori-ce rechisiţiune să arăte aparatul sterilisator, biberoanele (mici vase cu ţeavă, din care sug copii) şi celelalte accesorii, astfel că se putea controla, dacă întreţinerea lor este perfectă.

Copiii, nutriţi la pieptul mamei, se cântăreau la fiecare două săptămâni pe cumpăna de copii a comunei, sau la primărie, sau la locuinţa femeii.

Dacă vre-un copil mic, nutrit la piept sau cu biberonul, era atins de vre-o boală mai ales de diaree, de vărsături sau de turburări ale organelor respiratorii, trebuia anunţat la primărie în interval de 24 de oare după apariţiunea celor dintâi simptoame.

In caz de neobservare a acestor prescripţii femeia era mai întâi avertisată şi, dacă această mustrare rămânea fără efect i se detrăgea certificatul, prin care se constata, că este în condiţiunile cerute de a fi doică.

Aparate sterilisatoare pentru lapte şi accesoriile, care trebuiau preschimbate, erau puse în depozit le primărie, şi mamele şi doicile le puteau cumpăra cu preţ redus. Mamele în o situaţiune învederată de sărăcie le puteau împrumuta dela primărie.

In fine fie-care doică, care nutria la piept sau cu biberonul copilul propriu sau alt copil, dat ei în îngrijire, şi care arăta un copil în deplină sănătate la vârsta de un an, avea dreptul la un premiu de doi franci pe lună, din momentul de când începuse alăptarea.

Ordonanţa, care cuprindea aceste prescripţii era de altmintrelea însoţită şi de alte poveţe foarte deslușite, foarte simple şi foarte înţelepte: un resumat din igiena actuală a copiilor noi născuţi, cu privire la creşterea lor, la alegerea leagănului celui mai bun, cu privire la modul cum se spală copii ş. a.

Copii mai mici de un an, se spunea în una din aceste poveţe, nu sunt nici-odată răi. Ei nu ţipă decât din 3 cauze: sau sunt flămânzi, sau îi doare ceva, sau sunt bolnavi.

Dacă prin urmare un copil ţâpă, trebue cercetată cauza, şi să nu se dea copilului, cum se urmează de obiceiu, să sugă neîntrerupt nici să-l ameţească prin scuturat şi legănat, până ce adoarme.

O altă notiţă instrua mamele şi doicele să reguleze alimentaţiunea copiilor de ţâţă. Copilul trebue obicinuit să nu sugă noaptea, şi pentru scopul acesta i-se va da să sugă pentru prima oară des de dimineaţă şi ultima oară seara târziu. In modul acesta toată casa se va odihni.

In decursul anului prim, copilul nu va căpăta de cât numai lapte. Incepând însă cu luna a zecea i-se poate da în fiecare zi un gălbinuş de ou, fiert *moale.* Nu i-se va da nici supă, nici pâne.

Două pericole ameninţă sănătatea micilor copii: *alimentaţiunea neîndestulitoare*, care produce *atrepsia*, şi — mai adeseori decât cum se crede — *alimentaţiunea excesivă*, care produce *rachitismul* (boala englezească).

Când se nutreşte copilul în mod artificial i-se dă la început lapte *amestecat cu apă fiartă* în proporţiile următoare:

In ziua 1: copilul nu capătă nici o hrană.
„ „ 2: 60 grame lapte amestecat cu
60 „ apă fiartă: copilul suge de 6 ori
„ „ 3: 175 „ lapte amestecat cu
175 „ apă fiartă; copilul suge de 6 ori
„ „ 4: 200 „ lapte amestecat cu
200 „ apă fiartă: copilul suge de 7 ori
„ „ 5: 250 „ lapte amestecat cu
200 „ apă fiartă; copilul suge de 8 ori
„ „ 6: 300 „ lapte amestecat cu
200 „ apă fiartă; copilul suge de 8 ori
Din ziua a 7. până în ziua a 30:
400–500 gr. lapte şi 150—180 gr. apă fiartă. Suge de 8 ori.
In luna a doua:
500—650 gr. lapte şi 180—200 gr. apă fiartă. Suge de 7 ori.
In luna a treia:
650—800 grame lapte şi 200 grame apă fiartă. Copilul suge de 7 ori.
In luna a patra:
800—900 grame lapte şi 200 grame apă fiartă. Copilul suge de 7 ori.

In luna a 5-a se dă copilului lapte curat, neamestecat, de 6 ori pe zi, urcând în mod progresiv cantitatea laptelui dela 950 grame până la 1000 grame până ce ajunge etatea de un an. In laptele pur se adaugă câte 2 grame de zahăr pentru fiecare 100 grame de lapte.

De altum *singurul mijloc* exact spre a controla, dacă creşterea copilului este normală şi sănătatea lui este bună, este *cântărirea.*

Sporul în greutate, *pe zi*, trebue să fie cel puţin de:

25	grame	în decursul	lunei		1.
23	„	„	„	„	2.
22	„	„	„	„	3.
20	„	„	„	„	4.
18	„	„	„	„	5.
17	„	„	„	„	6,
15	„	„	„	„	7.
13	„	„	„	„	8.
12	„	„	„	„	9.
10	„	„	„	„	10.
8	„	„	„	„	11.
7	„	„	„	„	12.

* * *

Să vedem, ce rezultate s'au obţinut prin aceste mijloace, cât se poate de simple? Rezultatele acestei inteligente îngrijiri pentru micii copii ne vor dispenza de ori-ce comentar.

S'a examinat registrele stării civile şi s'a constatat, că înainte de aplicarea acestor măsuri, mortalitatea infantilă până la vârsta de un an, calculată pentru perioade de câte 10 ani, în decurs de un secol, niciodată n'a scăzut în Villiers-le-Duc sub 15 la sută, şi s'a urcat uneori până la 30,8% din numărul naşterilor.

De când s'au observat însă prescripţiile, cari le-am citat, adecă în decursul ultimei perioade decenale, *mortalitatea copiilor a scăzut până la* zero.

De fapt, *de zece ani nici un copil n'a murit din 51 copii îngrijiţi; nu s'a întâmplat nici un cas mortal în urma naşterii*; şi, ce este şi mai mult, toţi copiii născuţi în Villiers-le-Duc în timp de 10 ani *sunt plini de vigoare şi sănătate.*

Până acum s'a putut scuza neştiinţa că prin mijloace atât de simple, se pot obţine asemenea rezultate; dar din momentul, când s'a dovedit posibilitatea aceasta, este o crimă a nu lucra pe terenul acesta spre a ajunge la astfel de rezultate uimitoare.

Dr. George Baiulescu.

Căzutul holdelor.

De multeori se întâmplă, că în anii mai ploioşi şi în pământurile mai bune de pe şesuri, holdele cad pe pământ. Dacă însă căzutul acesta se întâmplă mai târziu, când adecă holdele au grăunţele deja formate, atunci tot nu este aşa rău, se întâmplă însă de multeori, că ele cad înainte de a se fi format grăunţele; atunci apoi e mai rău, de oare ce acestea nu se pot forma cum se cade, ba chiar şi cari se formează, rămân seci şi mărunte, multe spice mai rămân şi fără grăunţe, iar altele în lipsa aerului şi a luminei în loc de grăunţe fac tăciune.

Pricinile, cari dau naştere la căzutul holdelor sunt mai multe, noi însă vom înşira numai câteva din ele, ca plugarii noştri să le cunoască şi să se poată feri de ele.

Una dintre pricinile cele mai însemnate la căzutul holdelor este pământul. Dacă acesta este prea afânat şi tărânos, când firele holdelor se mai îngreunează şi de apa provenită din ploile îndelungate, atunci pământul se înmoaie şi mai tare şi astfel lasă de holdele se pleacă şi cad pe pământ.

A doua pricină a căzutului holdelor este holda prea deasă, prin care adecă nu pot străbate cum se cade razele soarelui şi lumina de lipsă, ca să le întărească cum se cade nodurile şi paiul, aşa că firele holdelor prea dese de regulă sunt foarte subţiri şi fără putere, aşa că apoi şi la cea mai mică adiere a vântului se pleacă şi cad la pământ.

A treia pricină a căzutului holdelor sunt viscolele şi furtunile mari, cari de multeori doboară la pământ coperişele caselor şi arborii cei mai puternici. Dar holdele se ridică uneori şi după astfel de furtuni, cu deosebire atunci, când au destulă putere în ele.

O altă pricină a căzutului holdelor este aratul. Dacă aratul la ogor şi întors se face numai în faţa pământului şi numai ca de o palmă de afund, atunci rădăcinile holdelor nu se pot desvolta cum se cade, ci rămân subţiri şi slabe, aşa că apoi la cea mai mică adiere a vântului, ele trebue să se plece după firele de holdă, ca cum s'ar pleca de pildă şi firele de cucuruz, dacă nu le-am aduna muşinoaie de pământ pe lângă rădăcini.

Gunoiul într'o măsură prea mare încă poate să pricinuiască căzutul holdelor. De aceea e mai bine ca gunoitul în pământurile mai grase să nu se facă sub holde, adecă în anul acela când se samănă holde în ele, ci cu un an mai înainte sub cucuruz, trifoiu, luţernă sau alte sămănături mai puternice, ca acelea să-i poată lua înrâurinţa prea mare a creşterei.

După ce în cele de mai sus am văzut câteva din pricinile, cari fac să cadă holdele, să arătăm acum şi câteva mijloace, prin cari să putem împedeca căzutul acelora.

Unul dintre cele dintâiu şi totodată din cele mai bune mijloace pentru de a împedeca căzutul holdelor, este sămânatul acestora cu maşina de sămânat, cu care adecă grăunţele cad în pământ tot la o depărtare anumită, aşa că apoi aerul, lumina şi căldura le pot străbate mai uşor şi astfel se pot întări mai bine, ca să se poată împotrivi căzutului, pe când la sămânatul cu mâna sau împrăştiat, cum se mai zice, grăunţele se dau mai dese şi astfel şi holda răsare mai deasă, aşa că apoi aceasta este tare expusă căzutului.

Un alt mijloc bun pentru de a împedeca căzutul holdelor, este călcatul acelora primăvara cu tăvălugul. Prin călcatul acesta holdele se îndoesc, iar la îndoitura aceea apoi se formează noduri, cu ajutorul cărora se ridică şi mai tari şi puternice în sus şi nu cad aşa uşor pe pământ. Afară de aceasta prin călcatul cu tăvălugul se mai îndeasă şi pământul pe lângă rădăcinile lor.

Un alt mijloc bun pentru de a împedeca căzutul holdelor este aratul, care după cum am văzut şi mai sus, cu deosebire la ogor trebue să se facă ceva mai afund, ca astfel rădăcinile să se poată înfige cât mai afund în pământ şi astfel să nu fie silite a cădea la cea mai mică adiere a vântului.

Unii dintre plugarii noştri voesc să mai împedece căzutul holdelor şi prin păscutul acelora toamna şi primăvara până 'n Sângeorgiu cu vitele sau chiar şi prin cositul acelora. Mijloacele acestea însă nu sunt potrivite, pentru că de cele mai multe ori nu ne duc la isbândă, ci prin acelea numai micşorăm creşterea şi desvoltarea holdelor şi prin aceasta producţiunea grăunţelor.

Mai bine lucră aceia dintre plugarii noştri, cari când văd primăvara că holdele sunt prea dese, se apucă şi le grapă, fie şi numai cu grape de rând. Acest mijloc ajută de cele mai multeori mai mult, ca cosindu-le sau păscându-le cu vitele.

Ioan Georgescu.

Poveţe.

Cleiu bun pentru goange.

Un cleiu foarte bun pentru stârpirea tuturor goangelor de prin grădini se pregăteşte în modul următor:

Se iau 500 părţi colofoniu, 200 părţi unsoare de porc, 200 părţi oleiu de stearin şi 100 părţi terpentin veneţian. Colofoniul şi unsoarea de porc le topim în o cratiţă cu picioare şi deasupra unui foc aprins în liber, la acestea — după ce s'au topit — se adauge apoi terpentinul şi oleiul de ştearin. Materia aceasta compusă şi topită o strecurăm printr'o pânză.

*

Stârpirea furnicilor.

In locul unde sunt furnici multe să se toarne soluţiune de naftalină (50 gr.) în un litru de benzin.

De cum va însă furnicile se află în culină, în dulapuri cu mâncări — etc., să se amestece în miere de stup puţine drojdii de bere şi această amestecătură să se pună la îndemâna furnicilor.

— *ip.* —

Mulţămită publică.

Vrednicul fruntaş al parochiei noastre gr. or. din Braşovul-vechiu Ioan *Puiu* a procurat şi dăruit bisericei noastre cu hramul »Sf. tei Adormiri« — în amintirea trecerei la cele eterne a soţiei sale Paraschiva, un frumos baldachin în valoare de 180 coroane. Esprim şi pe această cale numitului donator evlavios — în numele sfintei noastre biserici, sincere mulţămiri pentru nobila-i faptă, care se laudă de sine.

Braşovul-vechiu, în 29 Iunie 1909.

Iosif Maximilian, paroch

BCU Cluj / Central University Library Cluj

La fondul de excursiune al elevilor din cl. II-a reală s'au făcut următoarele contribuiri benevole, pentru cari aducem mulțămită.

1) Pe lista Nr. 1, (colectant I. Aldulea): Ioan D. Moașa, Constantin Moașa, Dumitru Moașa, Dumitru D. Moașa, Andreiu Moarcăs, Ioan Aldulea, George G. Cimpoacă, Ioan Secelean, George Moarcăs, Ioan B. Aldulea, câte 1 cor. George Sârbu și Ioan Sârbu, câte 40 fil. *Suma totală 11 cor.*

2) Pe lista Nr. 2, (colectant A. Boer): Maria Boer, Ioan Boer, Rafira Boer, Nicolae Boer, Ioan Orzea, cu câte 10 fil., Ioan Perșioiu, cu 7 fil., Nicolae Brânzea, Lihan Berger, Nicolae Stinghe, cu câte 5 fil. *Suma totală 72 fil.*

3) Pe lista Nr. 3, (colectant N. Butmăloiu): Familia Dr. Georgescu și Banca Populară, câte 5 lei, I. G. Babeș 4 lei, Familia Rucărean, M. F., Familia Frateș, S. Țiței, C. I. D. I. și I. G. Bădiceanu, câte 1 leu. *Suma totală 20 lei.*

4) Pe lista Nr. 4, (colectant T. Butu): Ioan Butu 2 cor., A. Verzea, Radu R. Butu, Ioan Ier. Bodeanu, Ioan D. Pârvu, L. B. (nelegibil), Blego, Gh. Sassu, V. I. Tăraș, I. Păltănea, R. Verzea, câte 1 cor., Ioan Popa 1·20 cor., George Median, George Dragoș, Ioan Tăraș, câte 40 fil., Ioan Țițeiu, Stefan G. Paelea, Paraschiva Tăraș, G. Tăraș, câte 20 fil. *Suma totală 15·20 cor.*

5) Pe lista Nr. 5, (colectant O. Cantor): Kupcsik I., N. M. Ghesu, câte 1 cor., G. Ciocan 60 fil., George Niciu, Rubin Antalné, câte 50 fi., Eugenia Cantor, Ana Pumnul, George Prămu, I. D. Cantor, Paraschiva Leucescu, câte 40 fil., A. Preotescu-Roman, I. Oncu, I. Bucșa, Sglimbea Tis., Nicodin Cantor, câte 30 fil., George G. Cantor, G. Nicodim Niciu, Ovidiu Cantor, Nicolae Clem, câte 20 fil., P. Grecu 10 fil. *Suma totală 8 cor.*

6) Pe lista Nr. 6, (colectant M. Cârnu): Maria Cârnu, 20 fil., Stanca Cârnu 80 fil. *Suma totală 1 cor.*

(Va urma).

Petreceri.

Despărțământul învățătoresc al protopopiatului Lipova, aparținător reuniunii înv. gr. or. rom. din protopopiatele Belinți B.-Comloș, Lipova și Timișoara, din incidentul ținerii adun. generale a acestei reuniuni, aranjează cu concursul inteligenței din Lipova și jur, Sâmbătă la 18/31 Iulie a. c. un concert cu representațiuni teatrale urmate cu dans, în sala mare a hotelului »Regele Ungariei« din Lipova, în favorul »convictului învățătorilor«. Inceputul la 8 și jum. oare seara. Ofertele benevole, sunt a se adresa d-lui cassar general Antoniu Nevrincean înv. în Temesság.

In program sunt luate mai multe coruri, dirigiate de d-l învățător Iuliu Putici și piesele teatrale: comedia într'un act »Esecutorul« de A. Țințariu și »In rătăcire« sau Ultima sticlă, loc. de Iuliu Putici. Acompaniamentul la unele piese muzicale va fi susținut de d-șoarele Veturia Oros, Aurora Cimponeriu și Vioara Evuțian.

— *„Reuniunea femeilor române gr. cat. din Blaj«* invită la petrecerea de vară ce se va ținea Duminecă în 18 Iulie st. n. a. c. în grădina publică din Veza. Inceputul la 4 oare d. a.

— *Tinerimea studioasă română dela poala munților apuseni* aranjează în 25 Iulie st. n. la școala română gr. cat. din Ighiu în favorul fondului înființat pentru cultul bis. gr. cat. din loc o petrecere de vară. Inceputul precis la 7 oare seara. Suprasolvirile se primesc cu mulțămită și se vor cuita jurnalistic.

Comitetul aranjator e compus din 45 tineri studenți universitari, sub presidența d-lui Basiliu Andrea.

Glume.

Cula în via Sasului.

(Anecdotă).

Cula dadi om de treabă
Sau că-i zic de omenie,
Auzind că sasu Honți
Are struguri copți în vie,

Intr'o seară își ia straița
Și se duce dumnealui
Ca 'aducă câțiva struguri
Din strugurii Sasului.

Sasu însă om cuminte
Și cu grijă de moșie
Imi grijea în toată noaptea
Și de strugurii din vie.

Și când cioara mi-se duse
Și s'a pus ca să culeagă,
Se trezește cu jupânul
Că-l lovește fără șagă.

Cioara strigă: »Stăi jupâne,
Că zo n'am gând de furat.
— N'ai gând cioară, hoț și câne
Dar în vie ce-ai cătat?

— Ce să cat, am vrut să gust
Niște apă ce-i zic must.

Bistrița. *Th. A. Bogdan.*

*

Plouă de două ori...

Mă întorceam odată într'o vară dela munte. Ajungând într'un sat, mă întâlnesc cu vecinul Hans. Cât de ici, cât de colea întreb pe Hans:

— Nu ai umblat pe la munte nici odată?... Să vezi ce frumos e pe acolo, nu ai mai veni înapoi!

— Ba fost, fost zou domnule. Fost odată chind am avut și eu boi la păscut! Și zou tare plăcut la mine pe acolo, aer bun, ape bun, brinze bun — toate bun.... numa chind ploe acolo, nu ploe ca pe la noi, foră ploă de doe ori...

— ?

— Așa zou domnule. Acolo chind plouă, te plouă odate di sus dila Dumnezo sfuntu, apoi te ploe și de pe brad...

»*De pe Șieu*«.

*

Pățania Țiganilor cu clopotul.

Spun bătrânii noștri, că în vremurile cele vechi și Țiganii aveau biserică, clopote și popă.

Când au venit Turcii în țara noastră, Țiganii fură cuprinși de mare frică, că le vor lua clopotul cel frumos din turn și vor face din el tunuri. Deci se adunară la sfat, că ce să facă cu clopotul? Unul sfătuia una, altul alta. In urmă unul din ei dădu sfatul să bage clopotul într'un tău mare ce nu era departe de satul lor. Așa și făcură. Noaptea merseră în turn, luară clopotul frumușel, îl puseră în un car și drumu cu el la tău! Ajunși acolo se suiră în o luntre cu clopot cu tot și merseră tocmai la mijlocul tăului, unde cufundară clopotul.

Tocmai voiau să meargă iarăși acasă când unul din ei zise:

— Ho! da de unde vom ști noi unde e clopotul? trebue să punem semn să-l putem afla iară după ce se va duce Turcu. Nu se putură însă înțelege cu privire la semnul ce avea să se pună.

In urmă dada, ca cel mai cuminte dintre ei, zise: mo! voi sunteți proști! aduceți un cuțit! Aduseră cuțitul cerut iar dada făcu o crestătură în luntre în partea aceea, unde sloboziră clopotul în fundul tăului și zise: uite mo! ja la benga! când vom vrea să scoatem clopotul, să ne uităm: unde va fi crestătura, în locul acela va fi clopotu. Auzitați? Toți Țiganii se mirară cât de cuminte e dada...

După ce trecu primejdia, Țiganii merseră după clopot. Suciră în toată forma luntrea, crestătura, lucru firesc, se înturna după luntre și astfel ei nu aflară clopotul de loc.

Din pricina aceasta Țiganii fără clopot au rămas până în ziua de azi.

»*Moș Arlene*«.

(Comun. de Iuliu Pop preot, S. Joana.)

MULTE ȘI DE TOATE.

Club femenin.

In orășelul Williamsbury din America există un club foarte curios. E clubul femeilor cari au declarat pe vecie dușmănie bărbaților și cari nu vor să aibă nici un fel de relații cu aceștia. Membrele acestui club nu scriu bărbaților și refuză ori ce scrisoare le ar veni de la vre-un bărbat. Dacă una dintre membrele clubului calcă acest regulament, este exclusă din club. Femeile mai tinere de două zeci de ani și mai bătrâne de cinci zeci de ani nu pot fi înscrise în club. Sunt escluse de asemenea institutoarele, funcționarele și toate acelea, cari, în urma ocupațiunei lor sunt silite a sta de vorbă cu bărbații. Comitetul esecutiv al clubului are dreptul a deschide corespondența partizanelor clubului. Anul acesta, fiind an bisect, an în care femeile, după obiceiul american, fac bărbaților oferte de căsătorie, direcțiunea clubului desvoltă o activitate febrilă pentru a nu pierde pe partizanele tinere ale acestei curioase asociațiuni, cari se vede că adese-ori sunt ispitite de isteții Don Juani. S'au pus premii însemnate pentru acelea cari vor rezista tentativei. La rândul lor bărbații din Williamsbury au înființat și ei un club, a cărui menire este de a cuceri inima tinerelor partizane ale clubului femenin. Comitetul lor a fixat un mare premiu pentru femeia, care va scrie cea mai frumoasă scrisoare de dragoste.

*

Turcoaicele și noul regim.

Dela proclamarea Constituției în Turcia, Turcoaicele, mai ales cele din Constantinopol, așteaptă cu nerăbdare să sosească ziua când vor putea părăsi voalul, ca să poată respira și ele mai libere, dar mai cu seamă spre a-și putea plimba frumusețea, acea frumseță legendară a multora dintr'ânsele. E posibil ca această dorință a lor să se realizeze după vre-un an doi dacă până atunci constituția se va consolida. De alt-fel purtarea voalului nu este prescrisă de religie.

După o legendă, iată origina acestui obiceiu: Mohamed avea o fată, care era de o frumseță răpitoare, fată care în acelaș timp avea și dorința de libertate foarte mare... Bărbatul ei, sătul de atâtea nebunii, s'a hotărât s'o părăsească. Profetul a acordat consimțământul său pentru divorț, dar pentru a pedepsi pe infidela soție, a ordonat să-și acopere fața cu un voal, pentru a nu-și putea arăta frumusețea sa bărbaților. De atunci și ceilalți bărbați, ori de câte ori aveau ocazia, pedepseau pe femeile lor, obligându-le să poarte voalul. Și se vede că numărul necredincioaselor era așa de mare, încât aproape toate fură silite să-și acopere fața!...

*

Viață scumpă.

Dintre principii regenți de sigur că nici unul n'a servit în atâtea rânduri ca țintă a atentatelor anarchiste ca Alfonso XIII al Spaniei și ca prin minune, a scăpat până acum sănătos și nevătămat de toate încercările acestea criminale. Regele are o colecție de obiecte, cari îi aduc aminte de pericolele prin cari a trecut. Se vede între altele un biberon, cu care voiau să-l otrăviască pe când era încă copil în leagăn; un vas mare de sticlă, pe care căzu el ca copil de 5 ani, cauzându-și o rană la cap; un baston, cu care îl lovise odată un camerier — cu intenție sau fără, nu s'a putut constata —; câte-va resturi din bombele cari s'a aruncat înaintea trăsurei regale la Barcelona; pielea unuia dintre cai, sfâșiat în atentatul din Paris și o parte din trăsura de gală, în care ședea pe atunci Alfonso cu președintele Loubet; părți din bomba, care s'a aruncat în Madrid în fața perechei regale, când după cununie se reintorcea în castel; apoi tot felul de revolvere, pumnale etc.

*

O carte de vizită uriașe.

Un diplomat francez, de Lagrené, a primit în dar de la guvernorul chinez din Macao, pentru o misiune diplomatică, pe care a dus-o la cap cu bun sfârșit, un sul gros de 15 cm. și 80 cm. lungime. Diplomatul a rămas uimit căci nu mai văzuse nici odată așa ceva; deschide sulul și desface-o fâșie lungă de 50 de metri. In cele din urmă se găsi un Chinez, care îi dădu esplicații. Era vorba de un semn de atenție din partea guvernorului: fâșia uriașă de hârtie represinta... cartea sa de vizită. D. de Lagrené trebuia să fie tot atât de gentil; își dădu și el cartea sa de vizită, care însă n'avea de cât câți-va centimetrii lungime.

*

Cum numără Congolezii?

D-rul C. Viaene a cercetat cum numără Negrii din toată întinderea statului Congo. Toți însoțesc numele numărului cu anumite semne. Când un Mongo zice cinci, ține mâna deschisă: când zice zece, pune amândouă mânile cu palmele lipite. Balubii, când zic cinci, închid pumnul stâng iar când zic zece, îi închid pe amândoi. Mongul se poate face înțeles până la 15, făcând semne cu amândouă mâinele. Unii Negrii au sistemul zecimal. Abarambii arată 10, lipind amândouă palmele, 15 punând amândouă palmele pe un picior, 20, punându le pe amânduă, fie care pe câte un picior.

Domnii abonați, cari pe ziua de 1 Iulie v. nu și-au reînoit încă abonamentul, sunt rugați să grăbească cu reînoirea lui.

Administrațiunea
„Gazetei Transilvaniei".

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Răm.
Redactor respons.: Victor Branisce.

Dacă o femeie spală cu *săpun Schicht* și alta spală cu un săpun ordinar, mai tare și mai greu de disolvat, cea care spală cu săpun *Schicht* va găta cu mult mai curând decât cealaltă. Săpunul Schicht care e foarte ușor de desvoltat cruță albiturile și conservă colorile.

Insomnia e exchisă dacă veți purta cruce cea duplă electro-magnetică, inventată de domnul Müller Albert (Budapesta, V. Vadász u. 42/28, după cum spune și următoarea epistolă: Prea stimate domnule Müller! Scurt timp înainte de aceasta am comandat dela d-ta o cruce electro-magnetică R. B. Nr. 86967 pentru cumnatul meu, asupra căruia a avut o astfel de influență, încât după întrebuințarea ei la câteva zile bolnavul s'a simțit mult mai ușurat, respirațiunea lui s'a îmbunătățit ear insomnia i-a trecut cu totul. Văzând influența binefăcătoare a crucei d-tale te rog a trimite atât pentru mine cât și pentru soția mea câte o astfel de cruce. Ruderfalva, cu distinsă stimă: *Schrei Matyas.*

La tipografia și librăria A. Mureșianu

se pot procură următoarele:

	C. b.
Ivanovici: Valurile Dun. Vals . .	—.36
Pába F. C.: Potpouriu din melodii nație. rom.	—.70
„ Concordia Vals	—.50
„ Victoria-Quadril	—.40
„ Harmonia-Quadril	—.40
Porumbescu: Baladă pentru violină 2 cu acompaniare de pian	1.—
„ Potpouriu din opereta „Craiu nou"	50
„ Uvertură din opereta „Craiu nou"	2.—
	1.50

Nr. 1: „Deștéptă-te Române".
Nr. 2: „Luna dórme".
Nr. 3: „A o l e o!"
Nr. 4: „Suspine crude".
Nr. 5: „Cât te-am iubit".
Nr. 6: "Călugărul din vechiul schit".
Nr. 7: "Pentru tine Iano".
Nr. 8: "Două fete spală lână".
Nr. 9: "Ce te legeni codrule".
Nr. 10: „Steluța".
Nr. 11: „Cucuruz cu frunza'n sus".
Nr. 12: „Fetițo din acel sat"
Nr. 13: „Popa dice că nu bea".
Nr. 14: „Inimióra mea".
Nr. 15: „Am un leu și vré'u să-'l beau".
Nr. 16: „Pasăre gabină 'n cioc".
Nr. 17: Imnul regal român.
Nr. 18: Cântul gintei latine.
Nr. 19: Tricolorul. Imn patriotic.
Nr. 20: Steagul nostru. Imn patriotic.
Nr. 21: Mama lui Ștefan cel mare.
Nr. 22: Domnul Tudor, cântec național.

Fie-care număr **20 bani.**

Biblioteca populară „Minerva".

Nr. 1, 2 și 3: „Istoria populară a Românilor
Nr. 4: „Cântarea României".
Nr. 5: „Istoria populară a Literaturei Române".
Nr. 6: Revoluția lui Tudor Vladimirescu"
Nr. 7: Pierderea Basarabiei".
Nr. 8: Unirea principatelor și domnia lui Cuza".
Nr. 9: Mihail Cogălniceanu.
Nr. 10: Vasilie Alexandri.
Nr. 11: Stefan cel mare.
Nr. 12—13: Mihaiu Viteazul.
Nr. 15: „Răpirea Bucovinei".
Nr. 16: „Cum să ne crescem copii".
Nr. 17: „Păstrarea sănătății".
Nr. 18: „Ce să cetim".
Nr. 19: „10 Maiu".
Nr. 20, 21 și 22: „Résboiul Românilor pentru neatârnare".
Nr. 23: Veniamin Costachi.
Nr. 24: Aritmetica.

Prețul fie-cărui număr **15 bani.**

Wällischhof,

sanatoriu aranjat — după sistemul Dr Lahmann — cu toate întocmirile modene ale therapiei fisicale și dietetice; 1/2 oră depărtare dela Viena în regiune romantică și sănătoasă. Posta și telegraf: Maria-Enzensdorf bei Wien.

Cu deslușiri și prospecte stă la dispoziție direcțiunea și medicul șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza

Dr. STERIE N. CIURCU.

VIII Kochgasse Nr. 29 — Viena

Consultațiuni

cu celebritățile medicale, cu specialiștii de la facultatea de medicină din Viena.

Telefon nr. 17065.

Câte-va cuvinte asupra boalelor secrete.

E trist, — dar în realitate adevărată că în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trupești sunt atrofiate și pari în urma ușurinței din tinerețe și prin deprinderi rele și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spirituală. **E timpul suprem ca acestei stări îngrozitoare să se pună capăt.** Trebue să fie cine-va care să dea tinerimei deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală, trebue să fie cine-va căruia oamenii să-și încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere necazurile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinui aceste necazuri ori și cui, ci trebue să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiințios, care știe să dea asupra vietei sfaturi bune sexuale și știe a ajuta și morburilor ce deja eventual există, **atunci apoi va înceta existența boalelor secrete.**

De e chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara al **D-rului PALOCZ, medic de spital, specialist, (Budapesta, VII., Rákóczi-ut 10)**, unde pe lângă discreția cea mai strictă primește ori-cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieței sexuale, unde sângele și sucurile trupești ale bolnavului se curăță, nervii i-se întăresc, tot organismul i-se eliberéză de materiile de bólă, chinurile sufletești i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiunilor dilnice **dr. PALOCZ** vindecă deja de ani de dile repede și radical **cu metodul său propriu de vindecare**, chiar și cazurile cele mai neglese, ranele sifilitice, *boalele de țeve băşică, nervi și șira spinărei, începutul și de confusie a minței, urmările onanieirei ale sifilisului, erecțiunile de spaimă, slăbirea puterei bărbătești (impotența), vătămăturile, boalele de sânge, de piele și toate boalele organelor sexuale femeești.* **Pentru femei e sală de așteptare separată și eșire separată.** In ceea-ce privește cura, depărtarea nu este piedecă, căci dacă cine-va, din ori-ce cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci cu plăcere i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înlătura numai marca de răspuns). **Limba română se vorbește perfect.** După încheierea curei, *epistolele se ard*, ori la dorință se retrimit fie căruia. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 óre a. m. până la 5 óre p. m., (Duminecă până la 12 óre a. m.)

Adresa: **Dr. PALOCZ**, medic de spital specialist, Budapesta, VII, Rákóczi-út 10.

Cursul la bursa din Viena.

Din 14 Iunie n. 1909.

Renta ung. de aur 4%.	113 75
Renta de coróne ung. 4%	93 10
Impr. căi. fer. ung. în aur 3½%	82 70
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	92.05
Bonuri rurale croate-slavone	94 35
Impr. ung. cu premii	199 50
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	142 90
Renta de hârtie austr. 4²/₁₀	96 —
Renta de argint austr. 4²/₁₀	96 —
Renta de aur austr. 4%	117 55
Renta de coróne austr. 4%	95 95
Bonuri rurale ungare 3½%	85.35
Losuri din 1860	180 75
Acții de-ale Băncei ung. de credit	1774.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit	752 —
Acții de-ale Băncei austro-ung.	637 —
Napoleondori.	19.06
Mărci imperiale germane	117.32½
London vista	239 82½
Paris vista.	95.22½
Neto italiene.	95.05

Cursul pieței Brașov

Din 15 Iulie n. 1909

Bancnote rom.	Cump.	18.96	Vând.	9 04
Argint român	„	18 80	„	19.—
Lire turcesci	„	21 40	„	21.50
Scris. fonc. Albine 5%		100.—	„	101.—
Ruble Rusesci	„	2 51	„	2 53
Napoleondori.	„	19.—	„	19.12
Galbeni	„	11.20	„	11 40
Mărci germane	„	11.17	„	117.50

Atențiune!

Odăi frumoase

spre grădină din nou mobilate sunt de închiriat din 1 Iulie

în Strada Fântânei Nr. 23.

(7—20) **Atențiune!**

„ECONOMUL“,

Institut de credit și economii, societate pe acțiuni.

Centrală în Cluj (casa proprie) Strada Veselényi-Miklós 26. Filiale în *Gherla, Ludoșul de Mureș, Panticeu*, expozitură în *Aiud*.

Intemeiat la anul 1886.

Are Capital social în	4000 acțiuni K.	400.000
„ Fonduri de reservă	„	250.000
„ Fonduri culturale și de binefacere	„	15.000
„ Depuneri spre fructificare circa	„	1 500.000

Primește depuneri spre fructificare dela privați cu $4^1/_2$% și cu 5%, iar la suma peste 10.000 cor. și dela corporațiuni culturale sau filantropice cu condițiuni escepțional favorabile.

Escomtează cambii cu cel puțin două subscrieri;

Dă împrumuturi pe cambii cu acoperire hipotecară cu 7% și 8%;

Acordă împrumuturi hipotecare cu amortizare pe 10, 20 și 30 ani cu 7%.

Acordă împrumuturi de Contcurent cu acoperire de hârtii de valoare notate la bursă cu 6% și 7%;

„Economul“ ajută, **ca să se înființeze în comune bănci sătești;** de acelea s'au făcut la Gilău, Feneș, Sălciua, Tic, Berind.

„Economul“ mijlocește *cele mai ieftine asigurări* pe viață și contra focului.

Președinte: *Dr. Isidor Marcu.* Vicepreședinte: *Ioan Nestor de Desmir.*

Dir. executiv: *Dr. Amos Frâncu.*

Membrii în Direcțiune: Dr. Elie Dăianu, Ladislau Papp, Ștefan Havași, Dr. Romulus Marcu, Iuniu Br Hodoș, Dr. Coriolan Pop. Jurisconzult: Dr. Victor Poruțiu, advocat.

535 szám
1909 végrhtó.

Árverési hirdetmény.

Alulirott birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. illetőleg az 1908. évi XLI. t. c. 19. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a brassói kir. járásbiróságnak 1909 évi Sp. IV. 42/7 számu végzése következtében Dr. Stravoiu Sándor, ügyvéd által képviselt Dușoiu János brassói lakos javára 27 kor. 60 fil. s jár. erejéig 1909 évi Aprilis hó 28-n foganatositott kielégitési végrehajtás utján lefoglalt és 690 kor. becsült következő ingóságok u. m. butor nemüek nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a brassói kir járásbiróság 1909-ik évi V. b. 59/2 számu végzése folytán 27 kor. 60 fill. tőkekövetelés és eddig összesen 119 kor. 20 fill. birói lag már megállapitott, költségek erejéig, Brassóban Katalin-utcza 8 szám alatt leendő megtartására **1909 évi julius hó 26-ik napjának délutani 4 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizeté mellett a legtöbbet igérőnek szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégitési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1908. évi LXI. t.-cz. 20 § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Brassó, 1909 évi julius hó 20 napján.

Kálmán Ignácz
kir. bir. végrehajtó.

(651,1—1)

Ce este

Cel mai probat și recomandat de cele dintâiu autorități și mii de medici practici din loc și străinătate ca cel mai bun nutriment pentru **copii sănătoși și bolnavi de catar de stomac și adolescenți.** Este foarte nutritoare promovéză formarea **musculaturei și a oaselor, reglează mistuirea și se capătă ieftin.**

„Der Säugling“ broșură instructivă se capătă gratis în locurile de vânzare sau la **R. Kufeke, VIEN III.**

Nr. 34/909.

Publicațiune.

Pentru **ocuparea postului de învățător** devenit vacant la școala comunală din „Voila“ (comitatul Făgăraș) se publică concurs.

a) Salar anual 600 coroane, care se va întregi la 1000 coroane prin ajutor de stat.

b) Locuință constătătoare din o odae.

c) 12 m³ lemne de foc în preț de 48 coroane.

Doritorii de a ocupa acest post au de a-și asterné rugările provăzute cu toate documentele necesare până în **5 August 1909** la subscrisul președinte.

Preferiți vor fi acei învățători, cari pe deplin cunosc limba română și maghiară.

Voila în 10 Iulie 1909.

Danilă Șerban,
(650,1—1) președintele scaunului școlar.

Concurs.

Pentru liferarea aproximativ **350 de stânjini de lemn de fag** pe seama subsemnatei Eforii școlare să publică prin aceasta concurs cu termin **până la 9/22 Iulie 1909.**

Ofertele sunt a se înainta subsemnatei Eforii școlare.

Brașov, în 23 Iunie 1909.

Eforia școalelor centrale gr.-or. române din Brașov.

642,3—3.

JOS. BUMBALA

in Frankstadt a/R

(Mähren).

Oferează cu prețuri de fabrică, directe la persoane private, cu rambursă:

Pânzării patent, Ciarșafuri, Chifon, Damaste de mătase, Pânzării de Rumburg și alte articole ce cad în branșa țesătoriei.

Mostre și preț curent franco.

300 războale mechanice.

(649,1—13.)

În interesul D-Voastră propriu cereți expres numai

Țiglă „BOHN“

din țiglăria dela **Nagy-Kikinda și Zsombolya**, și ori-ce alta țiglă respingeți-o pentru că numai

Țigla „BOHN“

este cea mai ieftină, cea cea mai frumoasă și cea mai corespunzătoare ca material de acoperit.

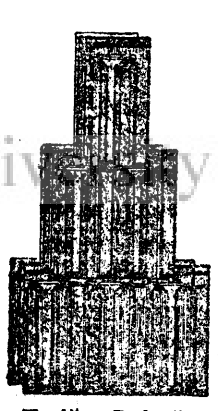

Țiglă „Bohn“ din Nagy-Kikinda

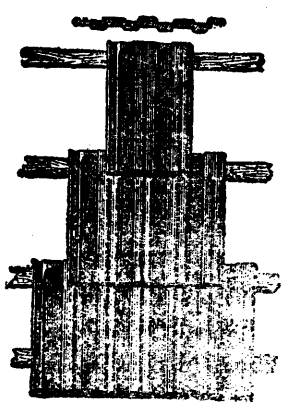

Țiglă „Bohn“ din Zomboly.

Cereți mustre și preț-curente dela

Țiglăria „BOHN“ din Zsombolya.

Institut indigen. Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

din Sibiu

intemeiată la anul 1868

în Sibiiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii),

asigurează în cele mai avantagioase condiții:

contra pericolului de incendiu și esplosiune,

edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte producte economice etc.

asupra vieții omului

în toate combinațiile, capitale pentru casul morții și cu termin fix, asigurări de copii, de studii, de zestre, rente pe vieața întreagă etc. etc.

Asigurări poporale fără cercetare medicală.

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: **95,816.412 cor.** Capital asigurat asupra vieții: **9,882.454 coroane.**

Dela intemeiare institutul a solvit:

pentru despăg. de incendii **4 484.278·83 c.**, pt. capitale asig. pe vieață **4,028.113·12 c.**

Oferte și informațiuni se pot primi dela: **Directiunea în Sibiiu, strada Cisnădiei nr. 5 etagiul I., curtea I**, și prin **agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița, Cluj, și Oradea-mare**, precum și dela **subagenții** din toate comunele mai mari.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

= Avertisment. =

HÂRTIA DE CIGARETE

AIDA ŞI BLUE-STAR

recunoscută ca cea mai bună calitate se imitează de concurenţă. Observaţi la cumpărare marca veritabilă, şi nu cumpăraţi **imităţii de valoare inferioară.**

Cruce séu stea duplă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lu Volta. Nu e mijloc secret.

Vindecă şi invioréză **pe lângă garanţie.**

Deosebită atenţiune e a se da împrejurării, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă şi foloseşte contra: durerilor de cap şi dinţi, migrene, neuralgie, impedecarea circulaţiunei sângelui, anemie, ameţeli, ţiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asmă, audul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, receală la mâni şi la picióre, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influenţa, insomnie, epilepsia, circulaţia neregulată a sângelui şi multor altor bóle, carĭ la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — *In cancelaria mea se află atestate încurse din tóte părţile lumii, carĭ preţuesc cu mulţămire invenţiunea mea şi ori-cine póte examina aceste atestate* Acel pacient care în decurs de 45 dile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde ori-ce incercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atenţiunea P. T. public asupra făptului, că *aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta", de óre-ce „Ciasul-Volta"* atât în Germania cât şi în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit*, fiind nefolositor, pe când **aparatul meu e în genere cunoscut** apreciat şi cercetat. Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă îndeosebi

Preţul aparatului mare e 8 cor. folosibil la morburĭ, carĭ nu sunt mai vechĭ de 15 anĭ.

Preţul aparatului mic e 6 cor folosibil la copii şi femei de constituţie fórte slabă.

Expediţie din centru şi locul de vêndare pentru ţóră şi streinătate etc.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V/28, Strada VADÁSZ 34, colţul strada Kálmán.

„Gazeta Transilvaniei" cu numărul a **10** fileri se vinde la zaraful **Dumitru Pop**, la tutungeria de pe parcul Rudolf şi la **Eremias Nepoţii.**

GHETE

original americane pentru Dame, Domni şi Copii.

Papuci albi de atlas.	**Cisme** de lucru.	**Ghete** cu şinoare.
Papuci albi	**Cisme** Halina.	**Ghete** cu nasturi.
Papuci de dans.	**Cisme** de vânat.	**Ghete** cu zug.
Papuci de gimnastică	**Cisme** de călărit.	**Ghete** de voiajiu.
Papuci călduroşi	**Gamasse.**	**Pantofi** de casă
Papuci de postav.	**Galoci.**	

pentru Dame, Domni şi Copii.

Calitate solidă. — Magazin de încălţăminte. — Mare asortiment.

Fason modern. **ALFRED IPSEN Kronstadt,** **Preţuri ieftine.**

Strada Vămii nr. 36, (vis-à-vis de Cafeneaua Transilvania).

Antreprise de pompe funebre

E. Tutsek.

Braşov, Strada Porţii Nr. 3.

vis-à-vis de Băcănia Stéua Roşie.

Recomandă Onor. public la casurĭ de mórte, aşeḑământul séu de înmormêntare bogat asortat în carĭ tóte obiectele, atât sortele mai de rênd, cât şi cele mai fine, se pot căpăta **cu preţurĭ ieftine.**

Comisiune şi **depou de sicriurĭ** de **metal** ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea propriă a tuturor **sicriurilor** de **lemn,** de **metal** şi **imitaţiunĭ** de **metal** şi de **lemn** de **ştejaru.**

Depou de **cununĭ** pentru monumente şi **plantici** cu preţurile cele mai moderate.

Representanţă de monumente de **marmură**, carĭ **funebre proprii cu 2 şi cu 4 cai,** precum şi un **car funebru** vênĕt, pentru **copii,** precum şi cioclii.

Comande întregĭ se esecută **prompt şi ieftin,** iau asupră-mi şi **transporturĭ de morţĭ în strĕinătate.**

La casurĭ de mórte a se adresa la

E. Tutsek.

83—*
BCU Cluj / Central University Library Cluj

TIPOGRAFIA

A. Mureşianu

Braşov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provĕḑut cu cele mai bune mijlóce tehnice şi fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în posiţiune de a puté esecuta **orĭ-ce comande** cu promptitudine şi acurateţă, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE în AUR, ARGINT ŞI COLORĬ.

CĂRŢĬ DE ŞCIINŢĂ, LITERATURĂ ŞI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ DIVERSE FORMATE

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ŞI DE NUNTĂ DUPĂ DORINŢĂ ŞI ÎN COLORĬ.

ANUNŢURĬ.

REGISTRE şi IMPRIMATE pentru tóte speciile de serviciurĭ.

BILANŢURĬ.

Compturĭ, Adrese, Circulare, Scrisorĭ.

Couverte, în tolă mărimea.

TARIFE COMERCIALE, *INDUSTRIALE, de HOTELURĬ şi RESTAURANTE.*

PREŢURĬ-CURENTE ŞI DIVERSE

BILETE DE INMORMÊNTARI.

Comandele eventuale se primesc în **biuroul tipografiei, Braşov. Têrgul Inului Nr. 30,** în etagiul, indĕrĕpt în curte. — **Preţurile moderate.** — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşov.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.